

Βρυξέλλες, 4 Δεκεμβρίου 2025
(OR. en)

15573/25

CORDROGUE 153
SAN 751
JAI 1848
RELEX 1511
EUDA
EUROPOL

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Δεκεμβρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Th��r��se BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 743 final
Θ��μα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ η στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 743 final.

σνημμ.: COM(2025) 743 final

Βρυξέλλες, 4.12.2025
COM(2025) 743 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

η στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την ασφάλεια, την υγεία και την κοινωνία, οι οποίες συνδέονται με τη διακίνηση και τη χρήση παράνομων ναρκωτικών. Η κατάσταση αυτή έχει αντίκτυπο στην ασφάλεια και την προστασία των κομμοπόλεων, των πόλεων και των τοπικών κοινοτήτων μας. Οι αναπτυσσόμενες, εξελιγμένες και βίαιες αγορές ναρκωτικών συνδέονται με την αύξηση της εγκληματικότητας, της εξάρτησης, των υπερβολικών δόσεων, της εξάπλωσης λοιμωδών νόσων¹ και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, αποσταθεροποιώντας τις κοινότητες² και περιορίζοντας τους δημόσιους πόρους.

Η παραγωγή, η διακίνηση και η διανομή παράνομων ναρκωτικών είναι μια **αναπτυσσόμενη και εξελισσόμενη παγκόσμια εγκληματική δραστηριότητα**. Στην ΕΕ τα μισά από τα πιο επικίνδυνα εγκληματικά δίκτυα εμπλέκονται στη διακίνηση ναρκωτικών και πάνω από τα δύο τρίτα χρησιμοποιούν βία³. **Οι ροές κοκαΐνης προς τους ευρωπαϊκούς λιμένες, είτε απευθείας από τη Λατινική Αμερική είτε μέσω της Δυτικής Αφρικής, τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό⁴. Τα εγκληματικά δίκτυα χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφοριών και προσαρμόζουν τους τρόπους λειτουργίας τους** ώστε να αποφεύγουν τον εντοπισμό και να προσαρμόζονται στους ελέγχους. Στρέφουν τις επιχειρήσεις διακίνησης σε διαδρομές που ελέγχονται λιγότερο και επεκτείνουν την παρουσία τους στο διαδίκτυο, αξιοποιώντας πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εργαλεία ανωνυμοποίησης και κρυπτογράφησης. Εκτρέπουν και διακινούν πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών, μεταξύ των οποίων και πρόδρομες ουσίες νέας γενιάς, για την παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών. Οι εγκληματίες αυτοί διεισδύουν στην κοινωνία μας **χρησιμοποιώντας βία, η οποία προέρχεται και από ανηλίκους**, υπονομεύοντας τη δημόσια ασφάλεια και αποσταθεροποιώντας τις κοινότητες, τις οικογένειες και τις οικονομίες.

Η χρήση ναρκωτικών εξακολουθεί να θέτει σοβαρές **προκλήσεις για την υγεία στην ΕΕ**, ενώ ιδιαίτερα πλήττονται οι νέοι. Καθώς η κατανάλωση κοκαΐνης αυξάνεται και εμφανίζονται νέες ψυχοδραστικές ουσίες, αυξάνονται οι **κίνδυνοι δηλητηρίασης** και οι θάνατοι που οφείλονται στα ναρκωτικά, οι οποίοι ανήλθαν συνολικά σε περίπου 7 500 το 2023⁵. Οι εξελίξεις αυτές ασκούν πίεση στα συστήματα παρακολούθησης και **εμποδίζουν τις προσπάθειες αποτελεσματικής θεραπείας και μείωσης των βλαβών**. Ακόμη και κοινωνικά ενταγμένες ομάδες χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο διεγερτικά όπως η κοκαΐνη, με κίνδυνο να υποστούν σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία και μακροπρόθεσμες βλάβες. Η χρήση ναρκωτικών απειλεί την υγεία και την κοινωνική σταθερότητα διαφόρων ομάδων, ιδίως εκείνων που βρίσκονται ήδη σε ευάλωτη κατάσταση.

Τέλος, η **παραγωγή και η διακίνηση ναρκωτικών βλάπτουν το περιβάλλον** λόγω της απόρριψης τοξικών χημικών αποβλήτων και της καταστροφής οικοτόπων, γεγονός που έχει αντίκτυπο στον χώρο διαβίωσης των τοπικών κοινοτήτων και δυσχεραίνει την επιβολή του νόμου

¹ Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά (EUDA) (2025), *Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2025. Τάσεις και εξελίξεις*.

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2024), *Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities* (Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τον αντίκτυπο των ναρκωτικών στις τοπικές κοινότητες).

³ Europol (2024), *Decoding the EU's most threatening criminal networks* (Χαρακτηριστικά των πλέον απειλητικών εγκληματικών δικτύων στην ΕΕ).

⁴ UNODC, *World Drug Report 2025* (Παγκόσμια ετήσια έκθεση του UNODC για τα ναρκωτικά).

⁵ EUDA (2025), *European Drug Report 2025* (Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2025). *Τάσεις και εξελίξεις*.

όσον αφορά την ασφαλή διάλυση των εργαστηρίων ναρκωτικών και των χώρων απόρριψης αποβλήτων.

Οι απειλές αυτές γίνονται αισθητές σε όλα τα κράτη μέλη από τους πολίτες στην καθημερινή τους ζωή. Σε πρόσφατο Ευρωβαρόμετρο, τέσσερις στους 10 απαντήσαντες ανέφεραν ότι η διακίνηση και η χρήση ναρκωτικών αποτελούν σοβαρά προβλήματα στις περιοχές τους και πάνω από το ένα τρίτο πίστευαν ότι τα προβλήματα είχαν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια⁶.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να αντιμετωπίσει τις αυξανόμενες προκλήσεις της χρήσης και της διακίνησης ναρκωτικών, χρειάζεται μια φιλόδοξη προσέγγιση πολιτικής για τα ναρκωτικά. Με την παρούσα στρατηγική, η Επιτροπή χαράσσει μια μελλοντική πορεία που αποσκοπεί στη **διασφάλιση της ευημερίας των πολιτών, στην ενίσχυση της δημόσιας υγείας και στην κατοχύρωση της ασφάλειας, προωθώντας παράλληλα διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την πρόληψη των βλαβών και την προώθηση ανθεκτικών και ακμαίων κοινοτήτων καθώς και για την προστασία του περιβάλλοντος.** Η εν λόγω στρατηγική θα ενισχύσει **την ετοιμότητα και την αντίδραση της ΕΕ στις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις που συνδέονται με τα ναρκωτικά.**

⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2024), *Eurobarometer survey on the impact of drugs on local communities* (Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τον αντίκτυπο των ναρκωτικών στις τοπικές κοινότητες).

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Επιβεβαιώνοντας τη δέσμευση της ΕΕ για μια **ισορροπημένη και διεπιστημονική προσέγγιση**, η στρατηγική αποσκοπεί στη μείωση της χρήσης ναρκωτικών και στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος μέσα από την ενίσχυση μέτρων για την υγεία, την κοινωνία και την ασφάλεια τα οποία βασίζονται σε **επιστημονικά στοιχεία**. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εκμεταλλεύονται τα νομικά κενά και τις διαφορές πολιτικής, και το τοπίο των **ναρκωτικών** μεταβάλλεται ταχύτατα. Ως εκ τούτου, η στρατηγική προωθεί μια **ολοκληρωμένη προσέγγιση** πολιτικής για τα ναρκωτικά, υποστηρίζοντας τον συντονισμό σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Συνδυάζει τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγεία και την κοινωνία με σκοπό την προστασία από πιθανές κρίσεις στον τομέα των ναρκωτικών, διασφαλίζοντας την προστασία των πολιτών και των κοινοτήτων και τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών.

Η στρατηγική προωθεί την συνολική συνεργασία των συμφεροντούχων μέσω μιας **προσέγγισης που αφορά το σύνολο της κοινωνίας**, ενισχύοντας την τομεακή συνεργασία και τη συνεργασία των εταίρων και ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

Αναγνωρίζοντας αφενός τον αλληλένδετο χαρακτήρα της παραγωγής, της διακίνησης και της κατανάλωσης ναρκωτικών και αφετέρου το γεγονός ότι οι προκλήσεις που συνδέονται με τα ναρκωτικά υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα, η στρατηγική προωθεί **συντονισμένες απαντήσεις σε διεθνές επίπεδο** και σε συνεργασία με παγκόσμιους εταίρους. Στόχος της στρατηγικής είναι η διαμόρφωση της πολιτικής για τα ναρκωτικά σε ενωσιακό και **εθνικό επίπεδο** και η ανανέωση της δέσμευσης της ΕΕ σε **διεθνές επίπεδο**.

Βασίζεται σε **πέντε πυλώνες** με στόχο:

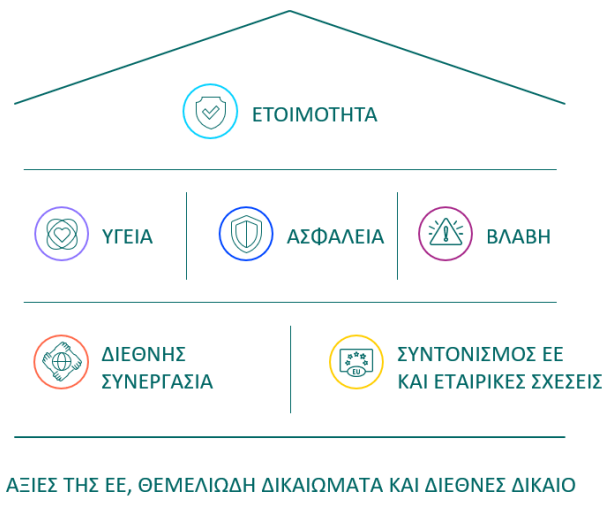
1) **την ενίσχυση της ενωσιακής και εθνικής ετοιμότητας για την πρόβλεψη και την αντιμετώπιση απειλών** κατά της υγείας και της ασφάλειας που συνδέονται με τα ναρκωτικά·

2) **την προστασία της δημόσιας υγείας** μέσω τεκμηριωμένων προσεγγίσεων πρόληψης και θεραπειών·

3) **τη βελτίωση της ασφάλειας και την προστασία της κοινωνίας** μέσα από την αντιμετώπιση της παραγωγής και της διακίνησης ναρκωτικών και την καταπολέμηση της διείσδυσης του εγκλήματος·

4) **την αντιμετώπιση των βλαβών που συνδέονται με τα ναρκωτικά** με στόχο την προστασία των ατόμων και της κοινωνίας με μέτρα που αφορούν την υγεία των ατόμων και αντιμετωπίζουν τις ζημίες στην κοινωνία και το περιβάλλον· και

5) **την οικοδόμηση ισχυρών εταιρικών σχέσεων** για την αντιμετώπιση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά, ιδίως με τρίτες χώρες και περιοχές.

Η στρατηγική **βασίζεται στις αξίες της ΕΕ⁷ και στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ⁸**. Βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, ιδίως στις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών και στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, και εφαρμόζεται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ευθυγραμμίζεται με παγκόσμιες δεσμεύσεις, όπως το έγγραφο αποτελεσμάτων της ειδικής συνόδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών του 2016⁹, η υπουργική δήλωση του 2019¹⁰, η δήλωση υψηλού επιπέδου σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση του 2024¹¹ και το θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη με ορίζοντα το 2030¹².

Η στρατηγική βασίζεται στην αξιολόγηση της στρατηγικής και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά για την περίοδο 2021-2025¹³, η οποία υπογράμμισε την αξία τους, τονίζοντας παράλληλα την ανάγκη για μια προσέγγιση προσανατολισμένη στα αποτελέσματα. Βασίζεται στην παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά από τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ, ιδίως από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά (EUDA), ο οποίος αναγνωρίζεται ευρέως ως κόμβος επιστημονικής αριστείας σε θέματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά και στον οποίο έχει ανατεθεί ένας νέος βασικός ρόλος στην ενίσχυση της ετοιμότητας της Ένωσης μέσω της ενισχυμένης εντολής του¹⁴, καθώς και από την Ευρωπόλ, η οποία παρέχει αξιόπιστες αναλύσεις βάσει πληροφοριών για τη στήριξη των προσπαθειών επιβολής του νόμου. Ενσωματώνει σημαντικές συνεισφορές από τον συνεχή διάλογο με τα κράτη μέλη και τα ειδικά εργαστήρια στο προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου που είναι αρμόδιο για την πολιτική για τα ναρκωτικά, καθώς και την πολύτιμη συμβολή ομάδων της κοινωνίας των πολιτών, όπως το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά. Η στρατηγική αποτελεί βασικό παραδοτέο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την εσωτερική

⁷ Ιδίως εκείνες που ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁸ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391.

⁹ Έγγραφο αποτελεσμάτων της ειδικής συνόδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (UNGASS) του 2016 σχετικά με το παγκόσμιο πρόβλημα των ναρκωτικών «Η κοινή μας δέσμευση για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και την πάταξη του παγκόσμιου προβλήματος των ναρκωτικών».

¹⁰ Υπουργική δήλωση του 2019 για την ενίσχυση των δράσεών μας σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο για να επιταχυνθεί η υλοποίηση των κοινών μας δεσμεύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και την πάταξη του παγκόσμιου προβλήματος των ναρκωτικών.

¹¹ Δήλωση υψηλού επιπέδου της Επιτροπής για τα Ναρκωτικά σχετικά με την ενδιάμεση επανεξέταση του 2024, σε συνέχεια της υπουργικής δήλωσης του 2019.

¹² Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (Μετασχηματίζοντας τον κόσμο μας: Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη) (A/RES/70/1, 21 Οκτωβρίου 2015).

¹³ Commission Staff Working Document – Executive Summary of the Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021-2025 and EU Drugs Action Plan 2021-2025 (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Συνοπτική παρουσίαση της αξιολόγησης της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2021-2025 και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2021-2025) [SWD (2025) 188 final]. Commission Staff Working Document – Evaluation of the EU Drugs Strategy 2021-2025 and EU Drugs Action Plan 2021-2025 (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Αξιολόγηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2021-2025 και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά 2021-2025) [SWD (2025) 187 final].

¹⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_23_1936

ασφάλεια (ProtectEU)¹⁵ και ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας¹⁶, την Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας¹⁷, συμπεριλαμβανομένου του ενισχυμένου πλαισίου υγειονομικής ασφάλειας της ΕΕ¹⁸, και την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με νέους κανόνες για τις πρόδρομες ουσίες των ναρκωτικών¹⁹.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που ανέδειξαν την ανάγκη να προταθεί **επιχειρησιακή αντίδραση** για το ζήτημα των ναρκωτικών, η Επιτροπή συμπληρώνει τη στρατηγική με **ειδικό σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών**, με στόχο την εξάρθρωση των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος πίσω από τη διακίνηση ναρκωτικών, στοχεύοντας τις διαδρομές και τις εγκληματικές μεθόδους τους. Με βάση τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στη στρατηγική, το σχέδιο δράσης περιγράφει επείγουσες συγκεκριμένες δράσεις που πρέπει να αναληφθούν σε επίπεδο ΕΕ μεταξύ του 2026 και του 2030. Το εν λόγω σχέδιο δράσης περιλαμβάνει 19 επιχειρησιακές δράσεις που θα υλοποιήσουν πρωτίστως τη στρατηγική δέσμευση για την ενίσχυση της ασφάλειας της ΕΕ, αλλά και για την ενίσχυση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των βλαβών που προκαλούνται από τη στρατολόγηση νέων και την οικοδόμηση ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την αντιμετώπιση του ζητήματος της διακίνησης ναρκωτικών.

I. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ

Η δυναμική της προσφοράς και της ζήτησης παράνομων ναρκωτικών εξελίσσεται ραγδαία, ωθούμενη από τα ισχυρά παγκόσμια εγκληματικά δίκτυα και από τις γεωπολιτικές και τεχνολογικές εξελίξεις²⁰. Εμφανίζονται ταχύτατα νέες, δυναμικά πιο τοξικές και εθιστικές ψυχοδραστικές ουσίες, οι οποίες αυξάνουν τους κινδύνους δηλητηρίασης και θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Η ενίσχυση της ετοιμότητας της Ευρώπης όσον αφορά τις πτυχές της υγείας, της κοινωνίας και της ασφάλειας σε σχέση με τα ναρκωτικά είναι ζωτικής σημασίας.

Στρατηγική προτεραιότητα 1 — Ενίσχυση της ετοιμότητας της ΕΕ για την αντιμετώπιση απειλών που συνδέονται με τα ναρκωτικά

¹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «*ProtectEU: Ευρωπαϊκή στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια*» [COM(2025) 148 final].

¹⁶ Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την *ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας* [JOIN(2025) 130 final].

¹⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — *Η Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας: κοινή δράση για την υγεία όλων* [COM (2024) 206 final].

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 314 της 6.12.2022, σ. 26.

¹⁹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 273/2004 και (ΕΕ) αριθ. 111/2005 [COM(2025) 747 final].

²⁰ Ευρωπόλ (2025), *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment — The changing DNA of serious and organised crime* (Αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Το μεταβαλλόμενο DNA του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος).

Η ΕΕ πρέπει να εντείνει την παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά στην ΕΕ, επικαιροποιώντας τα συστήματα και τα δίκτυά της για τη συλλογή, την ανάλυση και τη διάδοση δεδομένων με σκοπό την καλύτερη πρόβλεψη και αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στον τομέα των ναρκωτικών, μεταξύ άλλων μέσω μέτρων ετοιμότητας και άλλων τεκμηριωμένων αντιδράσεων.

1.1. Εντατικοποίηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους και της μακρόπνοης προσέγγισης της ΕΕ

Η καλύτερη επίγνωση της κατάστασης από την ΕΕ σημαίνει βελτίωση της ικανότητάς της να αναλύει και να ανταλλάσσει ταχέως δεδομένα σχετικά με τις αναδυόμενες τάσεις. Ο EUDA παρέχει βασικά εργαλεία, όπως το ευρωπαϊκό δίκτυο εγκληματολογικών και τοξικολογικών εργαστηρίων, τα οποία πρέπει να αναπτυχθούν αποτελεσματικά για να ενισχυθεί η ετοιμότητα της ΕΕ.

Οι οργανισμοί της ΕΕ, ιδίως ο EUDA και η Ευρωπόλ, θα πρέπει να βελτιώσουν την έγκαιρη παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά σε επίπεδο ΕΕ, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη. Ο EUDA θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την ενοποιημένη συλλογή δεδομένων, χρησιμοποιώντας πηγές όπως τα εργαλεία γεωδιαστημικών πληροφοριών της στατιστικής υπηρεσίας της ΕΕ (Eurostat) και δεδομένα από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC). Θα χρησιμοποιήσει καινοτόμες προσεγγίσεις για τον εντοπισμό πρώιμων ενδείξεων που υποδεικνύουν αλλαγές στην κατάσταση όσον αφορά τα ναρκωτικά, με βάση τις υφιστάμενες αναλύσεις δεδομένων από τα επείγοντα περιστατικά των νοσοκομείων, τα υπολείματα συρίγγων ή τα αστικά λύματα.

Δεδομένης της ταχείας και συνεχούς εμφάνισης νέων ουσιών, η ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σε όλη την ΕΕ είναι καίριας σημασίας. Για τον σκοπό αυτό, ο EUDA θα αναβαθμίσει το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τον ταχύ εντοπισμό νέων ψυχοδραστικών ουσιών, την παρακολούθηση της σύνθεσης και της δραστηρότητάς τους, την αξιολόγηση των επιβλαβών συνεπειών τους και τη συστηματική παροχή των πληροφοριών αυτών στα κράτη μέλη. Το ευρωπαϊκό δίκτυο εγκληματολογικών και τοξικολογικών εργαστηρίων θα στηρίζει αυτή την ανταλλαγή πληροφοριών και θα προσφέρει εξειδικευμένη εμπειρογνωσία σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις σοβαρής διασυννοριακής απειλής κατά της υγείας, οι αρχές των κρατών μελών ή η Επιτροπή θα κοινοποιούν συναγερμό στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και αντίδρασης²¹, ώστε να διασφαλίζεται αποτελεσματικότερη αντίδραση.

Τέλος, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν τις ικανότητές τους όσον αφορά την πρόβλεψη, αξιοποιώντας τα νέα και τα υφιστάμενα συστήματα δεδομένων. Η ενίσχυση αυτή θα συμβάλει στην πρόβλεψη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων εξελίξεων στις τάσεις όσον αφορά τα ναρκωτικά, όπως είναι ο αντίκτυπος της ψηφιοποίησης, οι κίνδυνοι για τους νέους και η αύξηση των συνθετικών ναρκωτικών. Ο EUDA θα ενισχύσει τις δραστηριότητες ανίχνευσης και ανάλυσης προοπτικών για τον εντοπισμό ελλείψεων στις αγορές ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων της ψηφιοποίησης, του δυνητικού αντικτύπου των νέων συνθετικών ναρκωτικών και των προκλήσεων που προκύπτουν από τις αλλαγές πολιτικής.

²¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1082/2013/ΕΕ (ΕΕ L 314 της 6.12.2022, σ. 26).

1.2. Ενίσχυση της ικανότητας αντίδρασης της ΕΕ

Η ΕΕ πρέπει να είναι καλύτερα προετοιμασμένη για να μπορεί να αντιδράσει στις αναδυόμενες απειλές που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Για τον σκοπό αυτό, ο EUDA, σε συνεργασία με εθνικούς εμπειρογνώμονες, **θα αναπτύξει αξιολογήσεις απειλών σχετικά με τις νέες απειλές κατά της υγείας και της ασφάλειας που συνδέονται με τα ναρκωτικά**. Οι αξιολογήσεις θα περιλαμβάνουν σαφείς επιλογές αντίδρασης που θα συμβάλουν στον μετριασμό των απειλών τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο²². Η ετοιμότητα της ΕΕ πρέπει να καλύπτει την αύξηση των νέων ισχυρών συνθετικών ναρκωτικών. Ως εκ τούτου, ο EUDA θα δρομολογήσει αξιολόγηση απειλών ειδικά για τα συνθετικά οπιοειδή υψηλής δραστηριότητας στην Ευρώπη.

Επιπλέον, συμπληρωματικά προς τις προσπάθειες της ΕΕ στο πλαίσιο του σχεδίου πρόληψης, ετοιμότητας και αντίδρασης της Ένωσης για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας²³, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν **εθνικά μέτρα ετοιμότητας και αντίδρασης**. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα συστήματά τους μπορούν να προβλέπουν, να προλαμβάνουν και να μετριάσουν τις απειλές, μεταξύ άλλων με την ταχεία ανάπτυξη ιατρικών αντιμέτρων και προμηθειών για τη μείωση των βλαβών.

Ο EUDA θα εκδίδει επίσης στοχευμένες ταχείες προειδοποιήσεις για την υγεία και την ασφάλεια σχετικά με σοβαρούς κινδύνους που συνδέονται με τα ναρκωτικά, όπως τα συνθετικά ναρκωτικά υψηλής δραστηριότητας, μέσω του **ευρωπαϊκού συστήματος προειδοποίησης για τα ναρκωτικά**²⁴. Αυτό το σύστημα προειδοποίησης θα συμβάλει στην αποτελεσματική και έγκαιρη κοινοποίηση των κινδύνων, καθώς θα συνδέεται με τα εθνικά συστήματα προειδοποίησης και θα ειδοποιούνται άμεσα οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας και οι αστυνομικοί υπάλληλοι.

1.3. Συγκέντρωση των ερευνητικών προσπαθειών

Οι προσπάθειες σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να επικεντρωθούν στη βελτίωση της κατανόησης των κενών στην έρευνα τα οποία συνδέονται με τις συμπεριφορές που οφείλονται στη χρήση ναρκωτικών, τις επιλογές θεραπείας, την πολυτοξικομανία, τις διαταραχές της ψυχικής υγείας και τον κοινωνικό αντίκτυπο της διακίνησης ναρκωτικών. Με τη διοργάνωση διαλόγων σχετικά με την έρευνα²⁵, η ΕΕ έχει ως στόχο να διευκολύνει **την ανταλλαγή γνώσεων και να καθορίσει τις προτεραιότητες της έρευνας**. Ο EUDA θα δημιουργήσει μια βάση δεδομένων έρευνας σχετικά με τα ναρκωτικά και μια κοινότητα γνώσεων, στην οποία θα συμμετέχουν υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, επιστήμονες, η κοινωνία των πολιτών και εμπειρογνώμονες του τομέα με σκοπό την κάλυψη των κρίσιμων κενών γνώσης. Προκειμένου να προωθηθεί η καινοτομία στον κλάδο της ασφάλειας και να υπάρξουν άμεσα οφέλη για τις αρχές επιβολής του νόμου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καταγράψει τις επείγουσες τεχνολογικές και επιχειρησιακές

²² Σε συνέργεια με την αξιολόγηση του σχεδιασμού πρόληψης, ετοιμότητας και αντίδρασης σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2371 σχετικά με σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας.

²³ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με το σχέδιο πρόληψης, ετοιμότητας και αντίδρασης της Ένωσης για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας [SWD (2025) 393 final].

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1322 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2023, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Ναρκωτικά (EUDA) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1920/2006 (ΕΕ L 166 της 30.6.2023, σ. 6, άρθρο 13)

²⁵ Ετήσια ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την έρευνα για τα ναρκωτικά στο πλαίσιο της Οριζόντιας Ομάδας για τα Ναρκωτικά με σκοπό την ενίσχυση των δεσμών και της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, η οποία καθιερώθηκε σε συνέχεια των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2009 σχετικά με την ενίσχυση της ερευνητικής ικανότητας της ΕΕ στον τομέα των παράνομων ναρκωτικών, 17177/09.

ανάγκες των αρχών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, στο οποίο περιλαμβάνεται και η διακίνηση ναρκωτικών.

Η καινοτομία αποτελεί κεντρικό στοιχείο για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων απειλών για την υγεία και την ασφάλεια που προκαλούνται από τα ναρκωτικά, όπως οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες και οι νέες μορφές χρήσης, συμπεριλαμβανομένου του ατμίματος. Αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και την τεχνητή νοημοσύνη, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση για την καινοτομία, ενισχύοντας τις τεχνολογίες ανίχνευσης που ενσωματώνουν την ΤΝ με σκοπό τον άμεσο εντοπισμό πρόδρομων ουσιών στα σύνορα της ΕΕ και την παροχή συνδρομής στις αρχές επιβολής του νόμου για την εξάρθρωση των δικτύων παραγωγής ναρκωτικών. Η Επιτροπή, με την υποστήριξη της Ευρωπόλ και του EUDA, θα συντονίσει τη διάδοση καινοτόμων πρακτικών σε παράγοντες του τομέα των ναρκωτικών. Τα καινοτόμα εργαλεία για τη **χαρτογράφηση των περιοχών παραγωγής στην επαρχία, των διαδρόμων του παράνομου εμπορίου και των ζωνών περιβαλλοντικού κινδύνου πρέπει να εξελιχθούν** ώστε να βελτιωθεί η εικόνα που βασίζεται στις πληροφορίες. Θα πρέπει να παρέχεται κατάρτιση για τη βελτίωση των τεχνικών δεξιοτήτων των αρχών επιβολής του νόμου, η οποία θα συμπληρώνεται από συνεχή έρευνα για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη βελτίωση της εικόνας βάσει πληροφοριών, ώστε να διασφαλίζεται η συνολική κατανόηση και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνδέονται με τα ναρκωτικά.

Μέσω των προγραμμάτων χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας της ΕΕ, η Επιτροπή θα ενισχύσει την έρευνα για την κατανόηση των διαταραχών που οφείλονται στη χρήση ναρκωτικών και των προτύπων συμπεριφοράς, προωθώντας παράλληλα καινοτόμες θεραπείες για τη χρήση διεγερτικών και την ασφαλή αξιοποίηση των οπιοειδών και των ψυχοδραστικών ουσιών για ιατρικούς σκοπούς. Η προώθηση ψηφιακών εργαλείων και εφαρμογών υγειονομικής περίθαλψης είναι απαραίτητη για τη βελτιστοποίηση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών συστημάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Ευρωπαϊκός Χώρος Δεδομένων Υγείας (EHDS) θα διευκολύνει την ασφαλή πρόσβαση σε ηλεκτρονικά δεδομένα υγείας σε όλα τα κράτη μέλη, στηρίζοντας την έρευνα, την καινοτομία και τη χάραξη δημόσιας πολιτικής σχετικά με τις τάσεις στον τομέα της υγείας που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, τα αποτελέσματα της θεραπείας και τον αντίκτυπο των νέων ψυχοδραστικών ουσιών²⁶.

Βασικές προτεραιότητες

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ, θα πρέπει:

- να διευκολύνουν την ανταλλαγή γνώσεων και τον προσδιορισμό ερευνητικών προτεραιοτήτων μέσω διαλόγων σχετικά με την έρευνα·
- να συντονίσουν την επιχειρησιακή στήριξη και τη διάδοση καινοτόμων πρακτικών και λύσεων στους σχετικούς φορείς του τομέα των ναρκωτικών.

Σύμφωνα με τη διευρυμένη εντολή του, ο EUDA:

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2025/327 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2025, σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Δεδομένων Υγείας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/24/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2847 (ΕΕ L, 2025/327, 5.3.2025).

- Θα αναβαθμίσει το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ για τον άμεσο και συστηματικό εντοπισμό νέων ψυχοδραστικών ουσιών και την κοινοποίηση των πληροφοριών αυτών στα κράτη μέλη·
- Θα εφαρμόσει ένα ευρωπαϊκό σύστημα για τα ναρκωτικά με σκοπό την έκδοση στοχευμένων έγκαιρων προειδοποιήσεων για την υγεία και την ασφάλεια σχετικά με σοβαρούς κινδύνους που συνδέονται με τα ναρκωτικά·
- Θα αναπτύξει αξιολογήσεις απειλών για νέες απειλές κατά της υγείας και της ασφάλειας που σχετίζονται με τα ναρκωτικά και θα διενεργήσει ειδική αξιολόγηση απειλών για τα συνθετικά οπιοειδή υψηλής δραστηριότητας στην Ευρώπη·
- Θα βελτιώσει την έγκαιρη παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά με την εντατικοποίηση της συλλογής δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως με βάση την ταχεία υποβολή εκθέσεων από τα εθνικά σημεία επαφής Reitox²⁷.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται:

- να αναπτύξουν εθνικά μέτρα ετοιμότητας και αντιμετώπισης με δράσεις για την πρόβλεψη και τον μετριασμό των νέων και αναδύομενων απειλών που συνδέονται με τα ναρκωτικά.

II. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Η δημόσια υγεία επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την αυξανόμενη διαθεσιμότητα και χρήση ποικίλων και ισχυρών παράνομων ναρκωτικών. Ως εκ τούτου, η μείωση της ζήτησης εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της αντίδρασης της ΕΕ στην παράνομη χρήση ναρκωτικών. Σε συνδυασμό με τις προσπάθειες για τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών, θα πρέπει να εφαρμοστεί μια ολοκληρωμένη σειρά μέτρων για την επίτευξη τριών βασικών στόχων: τη μείωση της χρήσης ναρκωτικών, την παροχή προσβάσιμης θεραπείας για όλους και τη στήριξη της ανάρρωσης και της κοινωνικής επανένταξης των ατόμων με διαταραχές που οφείλονται στη χρήση ναρκωτικών.

Στρατηγική προτεραιότητα 2: εφαρμογή τεκμηριωμένης πρόληψης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τους κινδύνους

Η ΕΕ θα πρέπει να συμμετάσχει ενεργά στην πρόληψη και τη μείωση της χρήσης ναρκωτικών μέσω της εφαρμογής και της επέκτασης ουσιαστικών δραστηριοτήτων πρόληψης και ευαισθητοποίησης σε όλα τα κράτη μέλη, κλιμακώνοντας παράλληλα τεκμηριωμένες και αποτελεσματικές παρεμβάσεις στον τομέα της υγείας.

2.1. Ενίσχυση αποτελεσματικών δραστηριοτήτων πρόληψης

Η τεκμηριωμένη πρόληψη θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσέγγισης της ΕΕ για τη δημόσια υγεία, ώστε να μειωθούν οι κίνδυνοι εξάρτησης από τα ναρκωτικά και των επιβλαβών συνεπειών από τη χρήση τους. Επομένως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις δραστηριότητες καθολικής πρόληψης. Τα προγράμματα έγκαιρης πρόληψης θα πρέπει να

²⁷ Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για τα ναρκωτικά και την τοξικομανία (δίκτυο Reitox).

ενισχύουν την ανθεκτικότητα, να βελτιώνουν το επίπεδο των γνώσεων σε θέματα υγείας και να προωθούν τις δεξιότητες ζωής και τον υγιεινό τρόπο ζωής. Θα πρέπει να εφαρμοστούν δραστηριότητες **περιβαλλοντικής πρόληψης** με σκοπό τη μείωση της έκθεσης των ατόμων στη χρήση ουσιών και στην εξάρτηση από αυτές²⁸. Για να ενισχυθεί σημαντικά η ανθεκτικότητα των πολιτών, οι δραστηριότητες για την πρόληψη των ναρκωτικών πρέπει να ενσωματωθούν σε παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν άλλους κρίσιμους παράγοντες υγείας, όπως η χρήση καπνού και η επιβλαβής κατανάλωση αλκοόλ, καθώς και σε ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες για την προώθηση της υγείας.

Η Επιτροπή θα επιταχύνει τις εργασίες της σχετικά με την προληπτική φροντίδα για την υγεία μέσω πρωτοβουλιών για τις καρδιαγγειακές παθήσεις και την ψυχική υγεία στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τις μη μεταδοτικές νόσους «Υγιέστεροι μαζί»²⁹. Η προσέγγιση αυτή συμβάλλει στη μείωση της χρήσης ναρκωτικών και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ψυχικής υγείας έναντι των διαταραχών που οφείλονται στη χρήση ουσιών. Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας μέσω ειδικής ανακοίνωσης³⁰, εστιάζοντας στις ευάλωτες ομάδες και τις ανισότητες στον τομέα της υγείας. Οι βασικές πρωτοβουλίες περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ικανοτήτων για τα κράτη μέλη σε συνεργασία με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)³¹ και τη θέσπιση του EU PROMENS³², ενός προγράμματος κατάρτισης και ανταλλαγών για την ψυχική υγεία με έμφαση στη στήριξη των ευάλωτων ομάδων.

Ταυτόχρονα, πρέπει να βελτιώσουμε την αντίληψη των πολιτών σχετικά με τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια που συνδέονται με τη χρήση, την παραγωγή και τη διακίνηση ναρκωτικών. Σοβαρή ανησυχία προκαλεί η αυξανόμενη χρήση διεγερτικών όπως η κοκαΐνη, η οποία όχι μόνο παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις για τη δημόσια υγεία, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων για μακροχρόνια προβλήματα υγείας³³, αλλά προκαλεί επίσης ανησυχίες για την ασφάλεια, οι οποίες συνδέονται με τη βία και την εγκληματικότητα της αγοράς κοκαΐνης³⁴. Επομένως, η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει τεκμηριωμένες ανακοινώσεις ευαισθητοποίησης. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, ο EUDA θα βοηθήσει τα κράτη μέλη **να αναπτύξουν αποτελεσματικές δραστηριότητες ευαισθητοποίησης** οι οποίες θα στοχεύουν σε τομείς προτεραιότητας, μεταξύ των οποίων είναι η χρήση κοκαΐνης και ισχυρών νέων συνθετικών ναρκωτικών.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επικεντρωθούν στη δημιουργία και την προώθηση **στοχευμένων μέτρων πρόληψης** ειδικά σχεδιασμένων για ομάδες που είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στην έκθεση σε παράνομα ναρκωτικά. Στις ομάδες αυτές περιλαμβάνονται νέοι που διατρέχουν κίνδυνο ή έχουν ήδη πειραματιστεί με ναρκωτικά και άτομα με οξείες και χρόνιες ψυχικές διαταραχές. Οι στοχευμένες δραστηριότητες πρόληψης θα πρέπει να βασίζονται στην επιστήμη,

²⁸ Οι περιβαλλοντικές παρεμβάσεις είναι κανονιστικά, οικονομικά και φυσικά μέτρα που αποσκοπούν στην αλλαγή του πολιτιστικού, κοινωνικού, φυσικού και οικονομικού πλαισίου εντός του οποίου οι άνθρωποι λαμβάνουν αποφάσεις (σχετικά με τη χρήση ναρκωτικών) και υποστηρίζουν πιο υγιεινές επιλογές.

²⁹ [Υγιέστεροι μαζί — πρωτοβουλία της ΕΕ για τις μη μεταδοτικές νόσους — Δημόσια υγεία](#).

³⁰ [Ψυχική υγεία — Δημόσια υγεία — Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#)

³¹ [who.int/europe/activities/partnering-with-the-european-union-\(eu\)-to-tackle-mental-health-challenges](#)

³² [Ιστότοπος EU-PROMENS — EU-PROMENS](#)

³³ EUDA (2025), *European Drug Report 2025* (Ευρωπαϊκή έκθεση για τα ναρκωτικά 2025). *Τάσεις και εξελίξεις*.

³⁴ EUDA και Ευρωπόλ (2024). Ανάλυση των αγορών ναρκωτικών στην ΕΕ: Βασικές πληροφορίες για την πολιτική και την πρακτική.

να προσαρμόζονται σε συγκεκριμένα κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά πλαίσια και να υλοποιούνται σε διάφορα περιβάλλοντα, όπως τα σχολεία, ο αθλητισμός, η νυχτερινή ζωή, το διαδίκτυο και οι πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και οι φυλακές.

2.2. Διάδοση στοιχείων για αποτελεσματικές δραστηριότητες πρόληψης

Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την εφαρμογή **τεκμηριωμένων προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και πρόληψης**, την παρακολούθηση νέων παρεμβάσεων, την επανεξέταση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών.

Η εφαρμογή των υφιστάμενων **προτύπων ποιότητας** για την πρόληψη θα πρέπει να ενισχυθεί σε όλα τα κράτη μέλη. Τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για τη μείωση της ζήτησης, οι ευρωπαϊκές προδιαγραφές ποιότητας για την πρόληψη της χρήσης ουσιών, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC)/τα διεθνή πρότυπα του ΠΟΥ για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την πρόληψη παρέχουν πρακτική καθοδήγηση για την αποτελεσματική πρόληψη. Θα πρέπει να ενισχυθούν οι εθνικές προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας των δραστηριοτήτων πρόληψης, θεραπείας και φροντίδας με την ανάπτυξη ενοτήτων κατάρτισης για επαγγελματίες του τομέα της υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς, φορείς επιβολής του νόμου και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.

Στρατηγική προτεραιότητα 3: ενίσχυση της θεραπείας, της ανάρρωσης και της επανένταξης

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα άτομα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά έχουν πρόσβαση σε υγειονομική και κοινωνική φροντίδα, παρέχοντας οικονομικά προσιτή θεραπεία ευθυγραμμισμένη με τις δραστηριότητες επανένταξης και κοινωνικής ένταξης.

3.1. Διευκόλυνση της πρόσβασης σε εθελοντικές, ολοκληρωμένες και προσαρμοσμένες επιλογές θεραπείας

Τα άτομα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά θα πρέπει να έχουν εύκολη και έγκαιρη **πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή, ποιοτική και προσαρμοσμένη θεραπεία**, σύμφωνα με το δικαίωμα στην περίθαλψη που ορίζεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων³⁵. Δεδομένου ότι κυκλοφορούν διάφορα παράνομα ναρκωτικά, η ανεπαρκής διαθεσιμότητα και χρήση θεραπειών επηρεάζει αρνητικά την υγεία.

Ως εκ τούτου, τα εθνικά και περιφερειακά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης θα πρέπει να προσπαθήσουν να βελτιώσουν την ικανότητά τους να παρέχουν αποτελεσματικές ανθρωποκεντρικές υπηρεσίες θεραπείας και αποκατάστασης για τις διαταραχές που συνδέονται με τη χρήση ναρκωτικών σε ολόκληρη την Ευρώπη, ακόμη και στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές της ΕΕ.

Αναγνωρίζοντας ότι οι ανάγκες των ατόμων ποικίλλουν, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να προσφέρουν **ευρύ φάσμα τεκμηριωμένων επιλογών θεραπείας**, στο πλαίσιο συνεχούς φροντίδας. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει ολοκληρωμένες υπηρεσίες για τους πολυτοξικομανείς

³⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [COM(2017) 0250 final].

και για άτομα με συνδυασμό προβλήματων τοξικομανίας και ψυχικής υγείας³⁶. Απαιτούνται πρόσθετες θεραπευτικές επιλογές για την αντιμετώπιση της χρήσης διεγερτικών, όπως η κοκαΐνη. Οι ολοκληρωμένες υπηρεσίες απεξάρτησης θα πρέπει να συνδυάζουν υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες και, κατά περίπτωση, υπηρεσίες επιβολής του νόμου, ώστε να προβάλλουν τη διασύνδεση της υγείας, της κοινωνικής ευημερίας και της ασφάλειας.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντατικοποιήσουν τις δράσεις πρόληψης, θεραπείας και φροντίδας που συνδέονται με τα ναρκωτικά στις φυλακές, ώστε να αντιμετωπιστεί η μεγαλύτερη συχνότητα χρήσης ναρκωτικών στις φυλακές σε σύγκριση με τον γενικό πληθυσμό. Η θεραπεία, η αποκατάσταση και η ανάρρωση πρέπει να συνεχίζονται, τόσο κατά τη διάρκεια της φυλάκισης όσο και μετά την αποφυλάκιση.

Η πρόσβαση σε θεραπεία στην Ευρώπη θα πρέπει να είναι **εθελοντική** και υψηλής ποιότητας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να **βελτιώσουν την ποιότητα της παρεχόμενης θεραπείας** ώστε να ανταποκρίνεται στα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία και στις εξελισσόμενες κοινωνικές ανάγκες. Συνεπώς, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να επικαιροποιήσουν και να εφαρμόσουν τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο το 2015³⁷ και να συνεργαστούν με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ομάδες ομοτίμων. Ο EUDA θα στηρίζει τις προσπάθειες αυτές, αξιολογώντας την ποιότητα των παρεμβάσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ποιότητα ΕΕ) και αναπτύσσοντας **ολοκληρωμένη καθοδήγηση σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας**.

3.2. Προώθηση της επανένταξης και της κοινωνικής ένταξης

Οι υπηρεσίες απεξάρτησης θα πρέπει να συμπληρώνονται από δραστηριότητες που στηρίζουν την ανάρρωση και την κοινωνική επανένταξη, προωθώντας μια προσέγγιση η οποία αφορά το σύνολο της κοινωνίας. Για να είναι βέβαιο ότι καλύπτονται όλα τα άτομα, είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η ενεργός συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών υγείας, των κοινωνικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών απασχόλησης, των υπηρεσιών για τους νέους και των υπηρεσιών μείωσης των επιβλαβών συνεπειών.

Η τοξικομανία μπορεί να αποτελεί τόσο συνέπεια όσο και αιτία κοινωνικού αποκλεισμού. Τα κράτη μέλη πρέπει να βελτιώσουν **την επανένταξη** στην κοινότητα και στην αγορά εργασίας **των ατόμων** με διαταραχές που οφείλονται στη χρήση ναρκωτικών, συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της χρήσης ναρκωτικών και του κινδύνου υποτροπής μετά τη θεραπεία. Για να συνεισφέρει στις προσπάθειες αυτές, η Επιτροπή θα προωθήσει την κοινωνικοοικονομική ένταξη των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των τοξικομανών, μέσω των υφιστάμενων και μελλοντικών μέσων δαπανών της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) ή τα προτεινόμενα εθνικά και περιφερειακά σχέδια εταιρικής σχέσης μετά το 2028.

Τα κοινωνικά μέτρα μπορούν επίσης να κάνουν πραγματική διαφορά για τους τοξικομανείς, ιδίως για τα άτομα που διατρέχουν επίσης κίνδυνο φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού ή αστεγίας. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να **εφαρμόσουν μέτρα κοινωνικής στήριξης για τους τοξικομανείς**,

³⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με τα άτομα που πάσχουν από διαταραχές λόγω της χρήσης ναρκωτικών οι οποίες συνεμφανίζονται με άλλες διαταραχές της ψυχικής υγείας, 16112/23.

³⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου 2018 σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά για την περίοδο 2013-2016 όσον αφορά τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 11985/15.

μεταξύ άλλων μέσω κοινοτικών έργων και έργων υπό την καθοδήγηση ομοτίμων που συνδέονται με την ανάρρωση, τη στέγαση, τη βοήθεια για την ψυχική υγεία και τις ευκαιρίες απασχόλησης. Η Επιτροπή θα ενισχύσει τα μέτρα για την αντιμετώπιση των πολλαπλών διαστάσεων και των διαρθρωτικών αιτιών του αποκλεισμού και θα ενισχύσει την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υποστήριξης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της επικείμενης στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της φτώχειας. Επιπλέον, στο πλαίσιο της **ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την καταπολέμηση της αστεγίας**, η Επιτροπή θα προσδιορίσει τις ανάγκες των ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των τοξικομανών, και θα καταπολεμήσει την αστεγία μέσω όλων των πολιτικών.

Η ολοκλήρωση των πολιτικών ασφάλειας και των κοινωνικών πολιτικών είναι ουσιαστικής σημασίας. Οι εναλλακτικές λύσεις αντί της προσωρινής κράτησης³⁸ και των καταναγκαστικών ποινών³⁹ μπορούν να συμβάλουν στην κοινωνικοοικονομική επανένταξη των ατόμων με αδικήματα που συνδέονται με τα ναρκωτικά, να βοηθήσουν στη μείωση της υποτροπής, του στιγματισμού και δυνητικά να μειώσουν τα δικαστικά έξοδα, βελτιώνοντας παράλληλα τα αποτελέσματα στον τομέα της ασφάλειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει **να ενισχύσουν και να επεκτείνουν τη διαθεσιμότητα τέτοιων εναλλακτικών λύσεων** για την καλύτερη σύνδεση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, του κοινωνικού και του υγειονομικού συστήματος, ιδίως για τους νέους.

Για τη διάδοση επιστημονικών στοιχείων και βέλτιστων πρακτικών σε ευρύτερο φάσμα επαγγελματιών, ο EUDA θα αναπτύξει τη νέα πλατφόρμα μάθησης PLATO 2.0, στο πλαίσιο της οποίας θα διατίθενται διευρυμένες και προσαρμοσμένες δυνατότητες ηλεκτρονικής μάθησης σχετικά με την κοινωνική επανένταξη.

Βασικές προτεραιότητες

Η Επιτροπή:

- **θα εντείνει τις προσπάθειες σχετικά με την προληπτική φροντίδα για την υγεία, αναπτύσσοντας την πρωτοβουλία της ΕΕ για τις μη μεταδοτικές νόσους «Υγιέστεροι μαζί»·**
- **θα προωθήσει περαιτέρω τα εμβληματικά της έργα στο πλαίσιο της ανακοίνωσης σχετικά με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ψυχικής υγείας.**

Ο EUDA:

- **θα στηρίξει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό αποτελεσματικών δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης σχετικά με τις συνέπειες της χρήσης και της διακίνησης ναρκωτικών·**

³⁸ Σύσταση (ΕΕ) 2023/681 της Επιτροπής, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα υπόπτων και κατηγορουμένων που υπόκεινται σε προσωρινή κράτηση και σχετικά με τις υλικές συνθήκες κράτησης (ΕΕ L 86 της 24.3.2023, σ. 44).

³⁹ Ως εναλλακτικές αντί των καταναγκαστικών μέτρων επιλογές νοούνται τα μέτρα που περιέχουν ένα στοιχείο αποκατάστασης ή που αποτελούν μη παρέμβαση (για παράδειγμα, η απόφαση να μην απαγγελθεί κατηγορία ή να μην ασκηθεί ποινική δίωξη), καθώς και μέτρα που χρησιμοποιούνται αντί της ποινής φυλάκισης ή άλλης ποινής (π.χ. αναστολή ποινής συνοδευόμενη από θεραπεία απεξάρτησης).

- Θα αναπτύξει και θα προωθήσει ολοκληρωμένη καθοδήγηση σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας και θα προσφέρει συμβουλές στα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή αποτελεσματικής πρόληψης και θεραπείας.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται:

- να ενισχύσουν την καθολική και την περιβαλλοντική πρόληψη στον τομέα της υγείας και να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν τεκμηριωμένες δραστηριότητες πρόληψης ειδικά σχεδιασμένες για ομάδες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και νέους·
- να ενισχύσουν τη διαθεσιμότητα τεκμηριωμένων θεραπευτικών επιλογών οι οποίες θα αποτελούν μέρος συνεχούς φροντίδας και να αντιμετωπίσουν την αυξημένη χρήση διεγερτικών·
- να προωθήσουν την ένταξη των τοξικομανών, μέσω μέτρων κοινωνικής στήριξης, καθώς και να ενισχύσουν και να διευρύνουν τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών λύσεων αντί της προσωρινής κράτησης και των καταναγκαστικών ποινών για αδικήματα που συνδέονται με τα ναρκωτικά.

III. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών λειτουργούν σε παγκόσμιο επίπεδο και προκαλούν βία, διαφθορά, διείσδυση στη νόμιμη οικονομία και βλάβη στην κοινωνία. Τα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών φέρνουν πρωτοφανείς ποσότητες κοκαΐνης στην ΕΕ, καθώς και άλλα παράνομα ναρκωτικά. Η πρόληψη και η εμπόδιση των εγκλημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων, την παρεμπόδιση των οδών διακίνησης και τη διάλυση των εγκαταστάσεων παραγωγής ναρκωτικών.

Η στρατηγική προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αντιμετώπιση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά, εστιάζοντας σε βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τη διακίνηση ναρκωτικών. Συμπληρώνεται από ειδικό σχέδιο δράσης που καθορίζει συγκεκριμένες δράσεις προτεραιότητας που απαιτούν περαιτέρω ανάπτυξη ή αυξημένες προσπάθειες. Το σχέδιο δράσης αποσκοπεί στην ενίσχυση της ασφάλειας για την αντιμετώπιση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά και μπορεί να συμπληρωθεί με πρόσθετα μέτρα ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης αυτής.

Στρατηγική προτεραιότητα 4: ενίσχυση της συνεργασίας των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών

Η ΕΕ θα εντείνει τις προσπάθειές της, σε ολόκληρη την επικράτειά της, για την εξάρθρωση εγκληματικών δικτύων υψηλού κινδύνου τα οποία συντελούν στη διάδοση των παράνομων ναρκωτικών. Η επίτευξη του στόχου αυτού συνεπάγεται την πρόταση αυστηρότερων κανόνων για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, την ενίσχυση των ικανοτήτων των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών όσον αφορά την έρευνα και τη δίωξη, την ανάκτηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την παρεμπόδιση των εγκληματικών επιχειρήσεων εντός των σωφρονιστικών συστημάτων.

4.1. Αποτελεσματικό νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών

Η Επιτροπή θα προτείνει **αναθεωρημένους κανόνες κατά του οργανωμένου εγκλήματος** το 2026, οι οποίοι θα ενισχύσουν τις επιλογές για την εξάρθρωση των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος που βρίσκονται πίσω από τη διακίνηση ναρκωτικών. Επιπλέον, θα αξιολογήσει την απόφαση-πλαίσιο για τη διακίνηση ναρκωτικών⁴⁰ προκειμένου να κρίνει κατά πόσον εξακολουθεί να είναι κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό, εξετάζοντας ιδίως τη συμβολή της στην αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης την ανάγκη ενίσχυσης της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας για τη βελτίωση της διασυνοριακής διεξαγωγής αποδείξεων σε ποινικές υποθέσεις.

4.2. Ενίσχυση των ικανοτήτων των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών

Η διερεύνηση του οργανωμένου εγκλήματος και των επιχειρήσεων διακίνησης ναρκωτικών στο σημερινό εγκληματικό τοπίο αποτελεί πρόκληση. Η αποτελεσματική εξάρθρωση των δικτύων αυτών απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες από τις αρχές επιβολής του νόμου και τις δικαστικές αρχές, με την υποστήριξη στενής διασυνοριακής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών. Καθώς τα εγκληματικά δίκτυα διαρκώς εξελίσσονται, οι αντιδράσεις των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών πρέπει να προσαρμοστούν, με τη χρήση νέων τεχνολογιών και ΤΝ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην ενίσχυση των ικανοτήτων των αρχών αυτών για τον αποτελεσματικό εντοπισμό, τη διερεύνηση και τη δίωξη της διακίνησης ναρκωτικών, χρησιμοποιώντας βελτιωμένα νομικά και επιχειρησιακά εργαλεία.

Η **Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT)**, θα δώσει ώθηση στην επιχειρησιακή, διασυνοριακή συνεργασία. Ο νέος κύκλος EMPACT έχει προσδιορίσει βασικές προτεραιότητες για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, τον εντοπισμό και την εξάρθρωση των πλέον απειλητικών εγκληματικών δικτύων⁴¹.

Οι οργανισμοί και τα όργανα της ΕΕ θα στηρίζουν τις προσπάθειες των εθνικών αρχών για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Οι δραστηριότητες της Ευρωπόλ στον τομέα της διακίνησης ναρκωτικών παρέχουν ένα πλαίσιο επιχειρησιακής συνεργασίας. Η εντολή της θα ενισχυθεί, όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια ProtectEU, προσφέροντας ενισχυμένη στήριξη στα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Η Eurojust στηρίζει τις εθνικές δικαστικές αρχές στην αποτελεσματική δίωξη των δικτύων διακίνησης ναρκωτικών. Η ενισχυμένη εντολή της θα συμβάλει επίσης στην καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, αυξάνοντας την ικανότητα της Eurojust να στηρίζει την έρευνα και τη δίωξη αδικημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά. Η νέα Τελωνειακή Αρχή της ΕΕ και ο τελωνειακός κόμβος δεδομένων της ΕΕ θα εξοπλίσουν καλύτερα τα τελωνεία για τη διενέργεια ανάλυσεων κινδύνου σε επίπεδο ΕΕ και θα βελτιώσουν περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ των τελωνείων και άλλων φορέων επιβολής του νόμου.

Η επικαιροποιημένη εντολή του EUDA αυξάνει την ικανότητά του να παρακολουθεί την ανάπτυξη της αγοράς ναρκωτικών και να παρέχει τεκμηριωμένες απαντήσεις για την αντιμετώπισή τους. Ο CEPOL, ο οργανισμός της ΕΕ για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής

⁴⁰ Απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ΕΕ L 335 της 11.11.2004, σ. 8).

⁴¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2025 σχετικά με την ενίσχυση της EMPACT και τις προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα του εγκλήματος για τον επόμενο κύκλο EMPACT 2026-2029, 9397/25.

του Νόμου, θα ενισχύσει τη στήριξή του προς τα κράτη μέλη μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της κατάρτισης. Η σχεδιαζόμενη ενίσχυση του Frontex, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής, θα του προσφέρει προηγμένη τεχνολογία επιτήρησης και εργαλεία επίγνωσης της κατάστασης. Με τον τρόπο αυτόν θα ενισχυθεί η ικανότητα του Frontex να εντοπίζει, να προλαμβάνει και να καταπολεμά το διασυνοριακό έγκλημα στα εξωτερικά σύνορα, στο οποίο περιλαμβάνεται και η διακίνηση ναρκωτικών. Θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω συνέργειες με το πρόγραμμα ασφαλούς συνδεσιμότητας και τα διαστημικά προγράμματα της ΕΕ για να ενισχυθεί η ικανότητα του Frontex στους τομείς της ασφαλούς επικοινωνίας, του σταθερού εντοπισμού θέσης, της πλοήγησης και του χρονοισμού, καθώς και της γεωσκόπησης.

4.3. Παρακολούθηση της διαδρομής του χρήματος για την καταπολέμηση των εγκληματικών οργανώσεων

Η παρακολούθηση της διαδρομής του χρήματος έχει πολύ μεγάλη σημασία για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και των δικτύων διακίνησης ναρκωτικών. Το 2024 η ΕΕ ενίσχυσε το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες⁴², καθώς και για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων προϊόντων εγκλήματος, υπογραμμίζοντας τη σημασία των χρηματοοικονομικών ερευνών για την εξάρθρωση των εγκληματικών οργανώσεων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενσωματώσουν χωρίς καθυστέρηση στο εθνικό τους δίκαιο τους ενισχυμένους κανόνες **για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων προϊόντων εγκλήματος**⁴³ και να τους αξιοποιήσουν στο έπακρο.

Για την προστασία των τοπικών κοινοτήτων και των νόμιμων επιχειρήσεων, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειες για τον εντοπισμό και την πρόληψη **της διείσδυσης του εγκλήματος στις νόμιμες επιχειρήσεις**, ακολουθώντας τη διοικητική προσέγγιση⁴⁴. Για τον εντοπισμό και την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης, η ΕΕ πρέπει να διερευνήσει καινοτόμες πρακτικές για τον εντοπισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την παρακολούθηση των κερδών του οργανωμένου εγκλήματος. Όπως επισημαίνεται στη στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια ProtectEU, η Επιτροπή μελετά τη σκοπιμότητα ενός νέου συστήματος σε επίπεδο ΕΕ για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για την αντιμετώπιση της απειλής του οργανωμένου εγκλήματος, θα επεκτείνει την αξιολόγηση ώστε να καλύπτει και τα κέρδη του οργανωμένου εγκλήματος.

Επιπλέον, θα καταβληθούν προσπάθειες για την ενίσχυση της χρήσης τεχνολογιών όπως η προηγμένη ανάλυση και η ΤΝ για την παρακολούθηση των συναλλαγών κρυπτοστοιχείων, με

⁴² Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1624 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L, 2024/1624, 19.6.2024).

⁴³ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1260 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2024, για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων (ΕΕ L, 2024/1260, 2.5.2024).

⁴⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2016 σχετικά με τη διοικητική προσέγγιση για την πρόληψη και την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, 9935/2016.

έμφαση στις χρηματοοικονομικές πράξεις εγκληματικών οργανώσεων, ιδίως σε σενάρια υπηρεσιών εγκλήματος.

Η διαφθορά τροφοδοτεί κάθε στάδιο της διακίνησης ναρκωτικών, υπονομεύοντας τη νόμιμη οικονομία και συχνά συνοδεύεται από εκφοβισμό. Η καταπολέμηση της διαφθοράς παραμένει βασική προτεραιότητα για την εξάρθρωση του οργανωμένου εγκλήματος και της διακίνησης ναρκωτικών. Η Επιτροπή, μέσω της επικείμενης στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της διαφθοράς, θα ενισχύσει τα μέτρα για την αντιμετώπιση της απειλής και της χρήσης της διαφθοράς από το οργανωμένο έγκλημα. Επιπλέον, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τους συννομοθέτες ώστε να καταστεί δυνατή η ταχεία έκδοση της οδηγίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς⁴⁵.

4.4. Αντιμετώπιση της διακίνησης ναρκωτικών σε περιβάλλοντα κράτησης

Η διακίνηση των ναρκωτικών δεν σταματά με τη φυλάκιση. Τα εγκληματικά δίκτυα εκμεταλλεύονται τους διαύλους επικοινωνίας και χρησιμοποιούν τους επισκέπτες για να διακινούν ναρκωτικά στις φυλακές και να συντονίζουν επιχειρήσεις που συνδέονται με τα ναρκωτικά εκτός των φυλακών. Το προσωπικό των φυλακών μπορεί να αντιμετωπίσει εκφοβισμό, απόπειρες δωροδοκίας ή άμεσες απειλές. Η ΕΕ πρέπει να προστατεύσει τη δημόσια ασφάλεια και την ακεραιότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης από την απειλή αυτή. Παράλληλα με τα κράτη μέλη, η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει τεκμηριωμένες λύσεις και να διαδώσει βέλτιστες πρακτικές για την **εξάρθρωση της εγκληματικής δραστηριότητας μέσα στα σωφρονιστικά συστήματα.**

Στρατηγική προτεραιότητα 5: παρεμπόδιση των οδών διακίνησης ναρκωτικών

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να εξαρθρώσει τα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών στοχεύοντας τις οδούς διακίνησης στη θάλασσα, την ξηρά και τον αέρα. Θα καταβληθούν επικεντρωμένες προσπάθειες για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών σε διαδικτυακούς χώρους, με σκοπό να εξαρθρωθούν οι παράνομες αυτές επιχειρήσεις και να παρεμποδιστούν σε μεγάλο βαθμό οι δραστηριότητες των εμπλεκόμενων εγκληματικών δικτύων.

5.1. Εντοπισμός και εξάρθρωση της διακίνησης ναρκωτικών μέσω θαλάσσιων οδών

Τα εγκληματικά δίκτυα εισάγουν ναρκωτικά στους ευρωπαϊκούς θαλάσσιους λιμένες σε μεγάλη κλίμακα. Οι θαλάσσιες οδοί διακίνησης ναρκωτικών παρουσιάζουν μεγάλη διαφοροποίηση, μεταξύ άλλων μέσω των εξόχως απόκεντρων περιοχών της ΕΕ, και οι εκθέσεις δείχνουν αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας, καθώς φορτία ναρκωτικών φθάνουν σε ευρύτερο φάσμα μικρότερων ευρωπαϊκών λιμένων. Για την απόκρυψη αυτών των φορτίων, οι εγκληματίες χρησιμοποιούν νέες μεθόδους οι οποίες πολλές φορές δεν εντοπίζονται από τις αρχές επιβολής του νόμου και τις λιμενικές αρχές. Η Ευρωπόλ **θα ενισχύσει τη στρατηγική ανάλυση της θαλάσσιας διακίνησης** με σκοπό να προσδιορίσει τις επιχειρησιακές ανάγκες που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των νέων μεθόδων μεταφοράς και απόκρυψης ναρκωτικών.

⁴⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου και της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [COM(2023) 234 final].

Το **Κέντρο Θαλάσσιων Αναλύσεων και Επιχειρήσεων (ΜΑΟC-N)** θα πρέπει να εντείνει περαιτέρω τις δραστηριότητές του, ιδίως την παρακολούθηση σκαφών που μεταφέρουν παράνομα ναρκωτικά στην ανοιχτή θάλασσα.

Ως κύριο πλαίσιο της ΕΕ για τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα κατά της διακίνησης ναρκωτικών, η Επιτροπή θα διαδώσει βέλτιστες πρακτικές μέσω της διευρυμένης **Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Λιμένων**, βελτιώνοντας την ανθεκτικότητα των λιμένων σε ολόκληρη την ΕΕ. Η επικείμενη στρατηγική της ΕΕ για τους λιμένες θα δώσει έμφαση στην ασφάλεια, με βάση τον στρατηγικό διάλογο με κυβερνητικούς αξιωματούχους, λιμενικές αρχές, τον ιδιωτικό τομέα και άλλους βασικούς συμφεροντούχους. Στόχος είναι η ενίσχυση της ασφάλειας και της ετοιμότητας των λιμένων της ΕΕ.

5.2. Αντιμετώπιση της διακίνησης ναρκωτικών διά ξηράς, μέσω των ταχυδρομείων και των υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων, και διά αέρος

Η αυξημένη παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών, σε συνδυασμό με την ταχεία επέκταση του ηλεκτρονικού εμπορίου, προσφέρει πολλές δυνατότητες λαθραίας διακίνησης παράνομων ναρκωτικών μέσω των ταχυδρομείων και των υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων. Η διακίνηση μικρότερων ποσοτήτων μέσω των ταχυδρομείων και των υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων, οι οποίες είναι δυσκολότερο να εντοπιστούν, τροφοδοτεί σωρευτικά επιχειρήσεις διακίνησης μεγάλης κλίμακας. Για τον καλύτερο εντοπισμό των παράνομων ροών ναρκωτικών, η ΕΕ θα προωθήσει τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μεταξύ του **κλάδου των ταχυδρομικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων, των τελωνείων και των αρχών επιβολής του νόμου**. Το σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για την προώθηση αυτής της συνεργασίας.

Τα φορτία υψηλής αξίας και μικρού όγκου που περιέχουν πρόδρομες ουσίες νέας γενιάς⁴⁶ ή πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών διακινούνται όλο και περισσότερο λαθραία μέσω αεροπορικών οδών. Εκτός από την εμπορική αεροπορία μέσω της εκμετάλλευσης διακινητών, τα εγκληματικά δίκτυα χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο ιδιωτικά αεροσκάφη, μικρά αεροσκάφη και μη προγραμματισμένες πτήσεις για τη λαθραία διακίνηση ναρκωτικών χωρίς να εντοπίζονται. Η ΕΕ θα καταβάλει προσπάθειες για **να αυξήσει την παρακολούθηση και τους ελέγχους ασφαλείας στη γενική αεροπορία**, αυξάνοντας, εκτός των άλλων, τον βαθμό ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών της πολιτικής αεροπορίας και των αρχών επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένων των τελωνείων.

5.3. Βελτίωση της παρακολούθησης και της κατάσχεσης ναρκωτικών που διακινούνται μέσω του διαδικτύου

Οι εγκληματίες χρησιμοποιούν τόσο το ανοικτό όσο και το σκοτεινό διαδίκτυο για την προώθηση, την πώληση και τη διανομή παράνομων ναρκωτικών. Οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου χρειάζονται ενισχυμένες ικανότητες και επιχειρησιακή στήριξη για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και τη διερεύνηση αυτών των διαδικτυακών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο σκοτεινό διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Για τη βελτίωση της ασφάλειας, την προστασία των ανηλίκων και την καταπολέμηση της διάδοσης παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, οι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών και οι αρχές πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με την **πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες**. Η Επιτροπή θα συνεχίσει

⁴⁶ Χημικές ουσίες συγγενικές των πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών χωρίς καμία γνωστή νόμιμη χρήση εκτός από την έρευνα και την καινοτομία.

να παρακολουθεί και να επιβάλλει τη συμμόρφωση με τη δέουσα επιμέλεια των πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και μηχανών αναζήτησης στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Επιπλέον, το **φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο** θα αξιοποιήσει την εθελοντική συνεργασία με διαδικτυακές πλατφόρμες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών με σκοπό την παρεμπόδιση των διαδικτυακών πωλήσεων ναρκωτικών και την πρόληψη της στρατολόγησης ανηλίκων από εγκληματικά δίκτυα, με βάση τα μέτρα που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με μέτρα για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065⁴⁷. Στο πλαίσιο του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο, η δραστηριότητα αυτή θα ενισχύσει τον ρόλο των πλατφορμών μέσω κοινωνικής δικτύωσης στην πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην προσέγγιση των νέων, σε συνεργασία με τον EUDA⁴⁸.

Στρατηγική προτεραιότητα 6: καταπολέμηση της παραγωγής συνθετικών ναρκωτικών και πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών

Για την αντιμετώπιση της πρόκλησης που θέτει η αυξημένη παραγωγή, εισαγωγή και διακίνηση συνθετικών ναρκωτικών, η ΕΕ θα ενισχύσει τις επιχειρησιακές προσπάθειες για τον εντοπισμό και την ασφαλή διάλυση παράνομων εργαστηρίων και για την ανάσχεση της εισροής πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών.

6.1. Ενίσχυση των επιχειρησιακών ικανοτήτων για τον εντοπισμό και τη διάλυση παράνομων εργαστηρίων

Ο εντοπισμός και η διάλυση παράνομων εργαστηρίων που παράγουν και εξάγουν συνθετικά ναρκωτικά και νέες ψυχοδραστικές ουσίες εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση. Οι ουσίες αυτές αποτελούν σημαντική προτεραιότητα της EMPACT, στο πλαίσιο της οποίας η αστυνομία και τα τελωνεία συνεργάζονται για την επίτευξη αποτελεσμάτων. Με την υποστήριξη της EMPACT, ο EUDA θα συμβάλει στη βελτίωση της κατανόησης της εγκληματικής παραγωγής ναρκωτικών στο έδαφος της ΕΕ με την ανάπτυξη **ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για τα περιστατικά παραγωγής ναρκωτικών**, σε συνεργασία με τα επηρεαζόμενα κράτη μέλη.

Η διάλυση εργαστηρίων παραγωγής ναρκωτικών είναι πολύπλοκη και ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία τόσο του κοινού όσο και των δυνάμεων επιβολής του νόμου, αλλά και για το περιβάλλον. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα παράσχουν κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα ώστε να βοηθήσουν τις αρχές επιβολής του νόμου στην ανίχνευση και τη διάλυση παράνομων **εργαστηρίων συνθετικών ναρκωτικών** με τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών ανίχνευσης και εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης. Σκοπός αυτής της προσέγγισης είναι η μείωση των κινδύνων για τις δυνάμεις επιβολής του νόμου και της ζημιάς για το περιβάλλον. Επιπλέον, η Ευρωπόλ και ο CEPOL θα συντάξουν οδηγίες για την ασφαλή μεταφορά και διάθεση των χημικών και του εξοπλισμού που κατάσχεται, θα

⁴⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1).

⁴⁸ Με βάση τα μέτρα που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065.

περιγράψουν βέλτιστες πρακτικές για την ασφαλή διάλυση εργαστηρίων και θα ενισχύσουν την κατάρτιση και τις ικανότητες στον τομέα αυτό.

6.2. Αντιμετώπιση της εκτροπής και της διακίνησης πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών και πρόδρομων ουσιών νέας γενιάς

Οι πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών συχνά χρησιμοποιούνται καταχρηστικά για την παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών και νέων ψυχοδραστικών ουσιών, γεγονός που συνιστά σοβαρή απειλή για τη δημόσια ασφάλεια. Είναι απαραίτητο η Επιτροπή να αναθεωρήσει τη νομοθεσία σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες με στόχο την ενίσχυση της παρακολούθησης και του ελέγχου των πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών και των πρόδρομων ουσιών νέας γενιάς⁴⁹. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των αρχών επιβολής του νόμου και των οικονομικών φορέων για τον αποτελεσματικότερο εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών, ενισχύοντας έτσι τη συνεργασία και την επαγρύπνηση για την πρόληψη της παράνομης παραγωγής ναρκωτικών. Για να βοηθήσει στην εφαρμογή, ο EUDA θα παρακολουθεί τις εξελίξεις που σχετίζονται με την εκτροπή και τη διακίνηση πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών. Θα συμβάλει επίσης στην εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τις πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών με την ανάπτυξη ενός αποθετηρίου πληροφοριών για τις πρόδρομες ουσίες ναρκωτικών, το οποίο θα περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες, διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών για την ταυτοποίησή τους. Παράλληλα, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους για την παρακολούθηση και, στη συνέχεια, την εξάρθρωση της παράνομης παραγωγής, εκτροπής και διακίνησης πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένων των πρόδρομων ουσιών νέας γενιάς. Για να διευκολυνθούν οι εγκληματολογικές έρευνες σε εθνικό επίπεδο, η ΕΕ θα εντείνει τη στήριξή της για τον εντοπισμό πρόδρομων ουσιών που χρησιμοποιούνται σε εγκαταστάσεις παραγωγής ναρκωτικών.

Βασικές προτεραιότητες

Η Επιτροπή:

- **θα εφαρμόσει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ, το ειδικό σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών·**
- **θα αξιολογήσει την ισχύουσα απόφαση-πλαίσιο για τη διακίνηση ναρκωτικών το 2026·**
- **θα χαράξει στρατηγική της ΕΕ για τους λιμένες με ιδιαίτερη έμφαση στην ασφάλεια των λιμένων·**
- **θα συνεργαστεί με τους συννομοθέτες για την προώθηση της ταχείας έγκρισης των νέων κανόνων για τις πρόδρομες ουσίες·**
- **θα αξιολογήσει τη σκοπιμότητα της δημιουργίας ενός νέου συστήματος σε επίπεδο ΕΕ για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης που συνδέεται τόσο με το οργανωμένο έγκλημα όσο και με την τρομοκρατία.**

Ο EUDA, με την υποστήριξη της EMPACT:

⁴⁹ COM(2025) 747 final.

- θα αναπτύξει ευρωπαϊκή βάση δεδομένων για τα περιστατικά που σχετίζονται με την παραγωγή ναρκωτικών.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται:

- να ενισχύσουν τις ικανότητες των εθνικών αρχών όσον αφορά τον εντοπισμό, την έρευνα και τη δίωξη της διακίνησης ναρκωτικών·
- να ενσωματώσουν στο εθνικό δίκαιο και να εφαρμόσουν τους ενισχυμένους κανόνες για την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων προϊόντων εγκλήματος·
- να εντοπίζουν και να προλαμβάνουν τη διείσδυση του εγκλήματος σε νόμιμες επιχειρήσεις μέσω της διοικητικής προσέγγισης.

IV. ANTIMETΩΠΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΒΛΑΒΩΝ

Ο δυνητικός αντίκτυπος των παράνομων ουσιών στα άτομα που χρησιμοποιούν ναρκωτικά, στους δημόσιους χώρους και στην κοινωνία προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία. Η αύξηση των ισχυρών νέων ψυχοδραστικών ουσιών κλιμακώνει τον κίνδυνο θανάτων από υπερβολική δόση, ενώ η διακίνηση ναρκωτικών εισάγει βία και περιβαλλοντική βλάβη στις τοπικές κοινότητες. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, η ΕΕ πρέπει να επικεντρωθεί στη σημαντική μείωση των κινδύνων και των βλαβών που συνδέονται με τα ναρκωτικά, ενισχύοντας παράλληλα την ετοιμότητα.

Στρατηγική προτεραιότητα 7: μείωση των επιβλαβών συνεπειών της χρήσης ναρκωτικών στα άτομα

Στο πλαίσιο της συνεχούς μέριμνας για την πρόληψη και τη θεραπεία, η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα αυξήσουν τη διαθεσιμότητα αποτελεσματικών παρεμβάσεων για τη μείωση των βλαβών και των κινδύνων με σκοπό την προστασία των ατόμων που χρησιμοποιούν ναρκωτικά από τις επιβλαβείς τους συνέπειες.

7.1. Αύξηση της διαθεσιμότητας και της κάλυψης τεκμηριωμένων παρεμβάσεων για τη μείωση της βλάβης και των κινδύνων

Δεδομένου ότι τα νέα ναρκωτικά ενέχουν νέους κινδύνους, τα κράτη μέλη πρέπει να επεκτείνουν και να προσαρμόσουν τις παρεμβάσεις τους για τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών. Η στενή συνεργασία μεταξύ επαγγελματιών του τομέα της υγείας και κοινωνικών λειτουργών, της κοινωνίας των πολιτών και ομάδων ομοτίμων είναι ζωτικής σημασίας. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να ενσωματωθούν σε άλλες δραστηριότητες προώθησης της υγείας για την προσέγγιση πληθυσμών υψηλού κινδύνου, για παράδειγμα μέσω αιθουσών για ασφαλή και εποπτευόμενη κατανάλωση ναρκωτικών, εγκαταστάσεων ελέγχου ναρκωτικών ή κινητών μονάδων που παρέχουν υγειονομική και κοινωνική στήριξη. Τα μέτρα μείωσης των κινδύνων και των βλαβών, στα οποία περιλαμβάνονται και οι δράσεις που υποστηρίζονται από τα ταμεία της πολιτικής

συνοχής, πρέπει να ενσωματωθούν στις περιφερειακές και τοπικές πολιτικές και πραγματικότητες, με τους φορείς να συνεργάζονται για την προώθηση της υγείας, της ασφάλειας και της προστασίας σε επίπεδο κοινότητας.

Στις παρεμβάσεις για τη μείωση των βλαβών που αποσκοπούν στην πρόληψη ή τη μείωση των κινδύνων υπερδοσολογίας, λοιμωδών νόσων και απειλητικών για τη ζωή λοιμώξεων θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση. Τα κράτη μέλη καλούνται να λάβουν μέτρα για την πρόληψη ή τη μείωση του κινδύνου **υπερδοσολογίας και θανάτου από ναρκωτικά**, ιδίως όσον αφορά τα οπιοειδή, αυξάνοντας την πρόσβαση σε τεκμηριωμένες παρεμβάσεις, όπως οι θεραπείες αγωνιστών οπιοειδών και η ναλοξόνη, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων κατ' οίκον λήψης ναλοξόνης. Οι καινοτόμες στρατηγικές είναι επίσης ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με τα νέα ναρκωτικά, όπως τα συνθετικά κανναβινοειδή, και τις νέες μεθόδους χρήσης, όπως οι συσκευές ατμίματος.

Πρόσθετες προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην πρόληψη, τη θεραπεία και τη μείωση των αιματογενώς μεταδιδόμενων λοιμώξεων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, ιδίως του HIV και της ηπατίτιδας C (HCV), καθώς και των νόσων που προλαμβάνονται με εμβολιασμό, όπως η ηπατίτιδα A και η ηπατίτιδα B. Τα άτομα που κάνουν χρήση ενδοφλέβιων ναρκωτικών θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε σωτήριες επεμβάσεις με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του EUDA και του ECDC για την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμωδών νόσων⁵⁰. Τα ευρέως διαθέσιμα προγράμματα διανομής βελονών και συρίγγων, παράλληλα με τις εθελοντικές εξετάσεις και θεραπείες για τον ιό HIV και τον ιό HCV, είναι ζωτικής σημασίας. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά με σκοπό **τον εντοπισμό συστημικών φραγμών που επηρεάζουν τους ευάλωτους πληθυσμούς**, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που κάνουν χρήση ναρκωτικών.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη και εφαρμογή ειδικών **παρεμβάσεων μείωσης των βλαβών** για συγκεκριμένες ομάδες κινδύνου. Στις ομάδες αυτές περιλαμβάνονται τα άτομα με ψυχικές διαταραχές, τα άτομα σε χώρους κράτησης, οι ΛΟΑΤΚΙ+, οι μετανάστες, καθώς και οι νέοι σε χώρους αναψυχής, όπως νυχτερινά κέντρα ή φεστιβάλ.

7.2. Διάδοση των στοιχείων σχετικά με τις παρεμβάσεις για την αποτελεσματική μείωση των βλαβών

Ενώ υπάρχουν διάφορα μέτρα μείωσης του κινδύνου και των επιβλαβών συνεπειών για τους πληθυσμούς υψηλού κινδύνου, θα πρέπει να καταστούν διαθέσιμα περαιτέρω καινοτόμα μέτρα καθώς τα ναρκωτικά και η χρήση των ναρκωτικών εξελίσσονται. Ο EUDA θα επανεξετάσει την αποτελεσματικότητα των νέων παρεμβάσεων και θα διαδώσει βέλτιστες πρακτικές μέσω μιας βάσης δεδομένων για τη μείωση των επιβλαβών συνεπειών. Οι προσπάθειες αυτές θα διασφαλίσουν την ευρεία διαθεσιμότητα των πληροφοριών για **τη στήριξη της ανάπτυξης προτύπων ποιότητας** σχετικά με τη μείωση των βλαβών.

Με βάση την επιτυχία του ευρωπαϊκού προγράμματος για την πρόληψη, ο EUDA θα αναπτύξει ειδικό πρόγραμμα κατάρτισης για τη βελτίωση της εφαρμογής τεκμηριωμένων μέτρων μείωσης

⁵⁰ Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA) (2023), Πρόληψη και έλεγχος λοιμωδών νόσων μεταξύ των ατόμων που χρησιμοποιούν ενέσιμα ναρκωτικά.

των βλαβών. Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τη μείωση των βλαβών θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ικανότητες για τη μείωση των βλαβών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Στρατηγική προτεραιότητα 8: μετριασμός των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η ΕΕ θα εντείνει τις προσπάθειες πρόληψης του εγκλήματος για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης βίας που συνδέεται με την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, με ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία των νέων από τη στρατολόγηση στο έγκλημα και στη μείωση της βλάβης που προκαλούν τα παράνομα ναρκωτικά στην κοινωνία, τις τοπικές κοινότητες και το περιβάλλον.

8.1. Αντιμετώπιση της βίας που συνδέεται με τα ναρκωτικά και κλιμάκωση της πρόληψης του εγκλήματος

Η βία που σχετίζεται με τα ναρκωτικά γίνεται όλο και πιο περίπλοκη και συχνά συνδέεται με το οργανωμένο έγκλημα, δημιουργώντας κύκλους βλάβης με αντίκτυπο στην ασφάλεια και την προστασία των πόλεων και των τοπικών κοινοτήτων μας. Τα παιδιά και οι νέοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι, καθώς μπορεί να γίνουν θύματα, δράστες και στρατολογούμενοι για τις ομάδες αυτές. Για την αντιμετώπιση της βίας που συνδέεται με τα ναρκωτικά, η ΕΕ έχει ως στόχο την εξάρθρωση των εγκληματικών δικτύων και την προώθηση της αστυνόμευσης σε επίπεδο κοινότητας, η οποία ενσωματώνει την ασφάλεια της κοινότητας σε πρωτοβουλίες για τη δημόσια υγεία. Στο πλαίσιο του θεματολογίου της ΕΕ για τις πόλεις, η Επιτροπή θα στηρίζει τις τοπικές αρχές προωθώντας καινοτόμα τοπικά έργα και διευκολύνοντας τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών. Η στήριξη αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της συνοχής των κοινοτήτων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας και της κοινωνικής ένταξης, στις οποίες περιλαμβάνονται και εκείνες που αφορούν ζητήματα που συνδέονται με τα ναρκωτικά. Επιπλέον, ο EUDA θα διεξαγάγει έρευνα και παρακολούθηση για την καλύτερη κατανόηση της βίας που συνδέεται με τα ναρκωτικά σε διάφορα επίπεδα.

Η ΕΕ θα εντείνει επίσης τις προσπάθειες για την πρόληψη της στρατολόγησης νέων από το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για το διαδίκτυο και **τεκμηριωμένων μέτρων πρόληψης**. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ενισχύσουν τα προστατευτικά περιβάλλοντα για τους νέους, χρησιμοποιώντας τις βέλτιστες πρακτικές που είναι διαθέσιμες μέσω του Κέντρου Γνώσεων του Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος της ΕΕ. Οι προσπάθειες αυτές απαιτούν συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των κοινωνικών λειτουργών, των επαγγελματιών του τομέα της υγείας και της κοινωνίας των πολιτών. Για τη στήριξη των προσπαθειών αυτών, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος θα αναπτύξει **ειδική εργαλειοθήκη για την αντιμετώπιση της στρατολόγησης ανηλίκων από εγκληματικά δίκτυα**.

Επιπλέον, για την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή εγκληματικότητας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με τα ναρκωτικά εντός και εκτός διαδικτύου, η ΕΕ θα προτείνει **σχέδιο δράσης για την προστασία των παιδιών από την εγκληματικότητα**, όπως ανακοινώθηκε στη στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια ProtectEU.

8.2. Αντιμετώπιση του στιγματισμού και των διακρίσεων που συνδέονται με τα ναρκωτικά

Η Ευρώπη πρέπει να αντιμετωπίσει τον **στιγματισμό** που συνδέεται με τη χρήση ναρκωτικών και τις σχετικές διαταραχές⁵¹, καθώς επηρεάζει αρνητικά την ψυχική και σωματική υγεία των ατόμων. Μπορεί να παρεμποδίσει την ικανότητά τους να αναζητήσουν στήριξη και να ενταχθούν στην κοινωνία, ενώ, όσον αφορά τους νέους μπορεί να οδηγήσει σε εγκατάλειψη του σχολείου. Οι πολιτικές θα πρέπει να ενσωματώνουν τις εμπειρίες των ατόμων που πλήττονται από τον στιγματισμό ο οποίος συνδέεται με τα ναρκωτικά, ιδίως μέσω της συνεχούς συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που χρησιμοποιούν ναρκωτικά και των πελατών υπηρεσιών που σχετίζονται με τα ναρκωτικά. Η ΕΕ θα ενισχύσει την ευαισθητοποίηση, θα προωθήσει την ανταλλαγή πληροφοριών και θα προωθήσει την αμοιβαία μάθηση μέσω της πλατφόρμας για την πολιτική υγείας της ΕΕ, της διαδικτυακής πύλης βέλτιστων πρακτικών για τη δημόσια υγεία της ΕΕ και ερευνητικών έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη». Επιπλέον, οι επενδύσεις από το ΕΚΤ + και το ΕΤΠΑ θα πρέπει να συνδυάζονται με άλλα ταμεία και προγράμματα της ΕΕ για τη συνολική στήριξη της κοινωνικής ένταξης.

8.3. Υιοθέτηση ευαισθητοποιημένης ως προς τη διάσταση του φύλου προσέγγισης στο φαινόμενο των ναρκωτικών

Η κατάσταση όσον αφορά τα ναρκωτικά επηρεάζει με διαφορετικό τρόπο τους άνδρες και τις γυναίκες. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τέταρτο των ατόμων με σοβαρά προβλήματα τοξικομανίας, αλλά μόνο το ένα πέμπτο των ατόμων που υποβάλλονται σε θεραπεία. Οι θάνατοι από υπερβολική δόση μεταξύ των γυναικών στην ΕΕ αυξήθηκαν κατά 76 % από το 2013 έως το 2023, γεγονός που υποδηλώνει πρόσθετα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και σε κοινωνικές υπηρεσίες.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν ευαισθητοποιημένα ως προς τη διάσταση του φύλου μέτρα στο πλαίσιο όλων των πυλώνων της στρατηγικής, ώστε να διασφαλιστεί η χωρίς διακρίσεις και εμπόδια πρόσβαση σε υπηρεσίες, ιδίως για τη θεραπεία και τη μείωση των βλαβών. Οι εξατομικευμένες υπηρεσίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν επιλογές αποκλειστικά για γυναίκες, παιδική φροντίδα και εξειδικευμένη υποστήριξη με βάση την τραυματική εμπειρία.

Επιπλέον, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου μπορούν να επηρεάσουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ αντιμετωπίζουν συχνά υψηλότερους κινδύνους προβλημάτων ψυχικής υγείας και βίας, όπως επισημαίνεται στη στρατηγική της Επιτροπής για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ για την περίοδο 2026-2030⁵². Η αντιμετώπιση των διακρίσεων και των εμποδίων για τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην υγεία και τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες.

8.4. Αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχει η οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών

⁵¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2022 για προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα στις πολιτικές για τα ναρκωτικά, 15818/22.

⁵² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, με τίτλο «Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+ για την περίοδο 2026-2030, COM/2025/725 final.

Εκτιμάται ότι έως και το ένα τέταρτο των θανάτων από τροχαία δυστυχήματα στην ΕΕ, οι οποίοι συνολικά ξεπέρασαν τους 19 940 το 2024, συνδέονται με το αλκοόλ και/ή τα ναρκωτικά⁵³. Για τη στήριξη του οράματος για μηδενικές απώλειες⁵⁴ και του στόχου για μηδενικούς θανάτους από τροχαία δυστυχήματα έως το 2050, η ΕΕ θα πρέπει να εφαρμόσει μέτρα για την πρόληψη της οδήγησης υπό την επήρεια ναρκωτικών και των ατυχημάτων που προκαλούνται από άτομα που οδηγούν υπό την επήρεια ναρκωτικών.

Με τη νέα οδηγία για την άδεια οδήγησης⁵⁵, τα κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να εφαρμόσουν **πολιτικές μηδενικής ανοχής** όσον αφορά **την οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών**. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θεσπίσουν γενικής εφαρμογής συστήματα μηδενικής ανοχής στο εθνικό τους δίκαιο.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης, λόγω του μεγάλου αριθμού αρχάριων οδηγών, κυρίως νέων σε ηλικία, που εμπλέκονται σε τροχαία ατυχήματα τα οποία συνδέονται με την οδήγηση υπό την επήρεια αλκοόλ και ναρκωτικών, να εφαρμόσουν αυστηρότερους κανόνες για τους αρχάριους οδηγούς σύμφωνα με την οδηγία. Η επιλογή αυτή θα πρέπει να υποστηριχθεί από στοχευμένες εθνικές **προσπάθειες ευαισθητοποίησης για την προβολή των κινδύνων που ενέχει η οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών**, οι οποίες θα απευθύνονται ειδικά στους νέους ενήλικες. Επιπλέον, η νέα οδηγία για τη στέρηση του δικαιώματος οδήγησης και η αναθεωρημένη οδηγία για τη διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών θα επιτρέψουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις τροχαίες παραβάσεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, αποτρέποντας την ατιμωρησία επικίνδυνων συμπεριφορών που συνδέονται με την οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών.

8.5. Αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής ζημίας που συνδέεται με τα ναρκωτικά

Η καλλιέργεια και η παραγωγή ναρκωτικών προκαλούν σημαντική περιβαλλοντική ζημία τόσο στην Ευρώπη όσο και παγκοσμίως. Το οργανωμένο έγκλημα απορρίπτει στο περιβάλλον τοξικά χημικά απόβλητα που προέρχονται από την παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών, τα οποία ενέχουν σοβαρούς κινδύνους τόσο για το περιβάλλον όσο και τις τοπικές κοινότητες. Για παράδειγμα, η παραγωγή ενός κιλού MDMA παράγει περίπου 58 κιλά τοξικών αποβλήτων. Η παραγωγή κάνναβης αποστραγγίζει νερό και ενέργεια, αλλά αποτελεί επίσης πηγή ρύπανσης για τα ύδατα και τον αέρα⁵⁶.

⁵³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Κινητικότητας και Μεταφορών, Modijefsky, M., Janse, R., Spit, W., et al., Prevention of driving under the influence of alcohol and drugs: final report (Πρόληψη της οδήγησης υπό την επήρεια αλκοόλ και ναρκωτικών: τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2832/284545>.

⁵⁴ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, EU Road Safety Policy Framework 2021-2030 - Next steps towards 'Vision Zero' (Πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για την οδική ασφάλεια 2021-2030 — Επόμενα βήματα προς το «Όραμα μηδενικών απωλειών») [SWD (2019) 283 final].

⁵⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2025/2205 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2025, για τις άδειες οδήγησης, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας (ΕΕ) 2022/2561 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2006/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 383/2012 της Επιτροπής· *EE L*, 2025/2205, 5.11.2025.

⁵⁶ Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας και Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022), *EU Drug Market: Cannabis — In-depth analysis* (Η αγορά ναρκωτικών στην ΕΕ: Κάνναβη — Εμπεριστατωμένη ανάλυση).

Η διάλυση των παράνομων εργαστηρίων ναρκωτικών πρέπει να γίνεται με τρόπο ο οποίος να διασφαλίζει την προστασία των οργάνων επιβολής του νόμου και να λαμβάνει υπόψη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η ΕΕ θα αναπτύξει και θα εφαρμόσει μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον για τον ασφαλή χειρισμό, τη μεταφορά, τη διάθεση και την καταστροφή των κατασχθέντων παράνομων ναρκωτικών, πρόδρομων ουσιών, χημικών ουσιών, αποβλήτων και εξοπλισμού. Σύμφωνα με το σύμφωνο της ΕΕ για την αντιμετώπιση νέων απειλών από τα συνθετικά ναρκωτικά⁵⁷, ο CEPOL και ο EUDA θα ενισχύσουν την κατάρτιση των αρχών επιβολής του νόμου σχετικά με τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία που ενέχει η διάλυση των εν λόγω εγκαταστάσεων. Η EMPACT θα ενισχύσει την επιχειρησιακή συνεργασία για την ενίσχυση της ικανότητας διάλυσης εργαστηρίων συνθετικών ναρκωτικών.

Η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της νέας οδηγίας για το περιβαλλοντικό έγκλημα⁵⁸, η οποία αντιμετωπίζει αδικήματα όπως η ρύπανση, η παράνομη διαχείριση αποβλήτων, η καταστροφή οικοτόπων και η παράνομη άντληση υδάτων.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνδέσουν ρητά το περιβαλλοντικό έγκλημα με άλλες εγκληματικές δραστηριότητες, όπως η παραγωγή και η διακίνηση ναρκωτικών, στις εθνικές στρατηγικές που υποχρεούνται να αναπτύξουν έως τις 21 Μαΐου 2027. Η ενσωμάτωση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών μέσω της αντιμετώπισης του αλληλένδετου χαρακτήρα αυτών των εγκλημάτων.

Για την παραγωγή παράνομων ναρκωτικών, το οργανωμένο έγκλημα συχνά χρησιμοποιεί περιβαλλοντικά καταστροφικές πρακτικές, όπως η αποψίλωση των δασών ή η εντατική χρήση νερού. Η βελτίωση του εντοπισμού αυτών των πρακτικών είναι ζωτικής σημασίας λόγω του ρόλου που διαδραματίζουν στην επιδείνωση της ξηρασίας, της καταστροφής οικοτόπων και της απώλειας βιοποικιλότητας.

Βασικές προτεραιότητες

Η Επιτροπή:

- **θα αναπτύξει και θα διαδώσει, μέσω του δικτύου της ΕΕ για την πρόληψη του εγκλήματος, μια ειδική εργαλειοθήκη της ΕΕ για την αντιμετώπιση της στρατολόγησης ανηλίκων από εγκληματικά δίκτυα·**
- **θα αξιοποιήσει το ενισχυμένο πλαίσιο της EMPACT για την επιχειρησιακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου με σκοπό την αντιμετώπιση των εγκαταστάσεων παραγωγής παράνομων ναρκωτικών στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών.**

Ο EUDA:

⁵⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2025 σχετικά με το σύμφωνο για την αντιμετώπιση των απειλών από τα νέα συνθετικά ναρκωτικά και τις νέες ψυχοδραστικές ουσίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 10265/25.

⁵⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1203 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου και την αντικατάσταση των οδηγιών 2008/99/ΕΚ και 2009/123/ΕΚ, ΕΕ L, 2024/1203, 30.4.2024.

- θα αναπτύξει το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τη μείωση των βλαβών με σκοπό τη στήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων όσον αφορά τις παρεμβάσεις για τη μείωση των βλαβών σε ολόκληρη την ΕΕ·
- να συνεργαστεί στενά με τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των μέτρων πρόληψης του εγκλήματος για τη στήριξη των τοπικών κοινοτήτων και των νέων.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται:

- να αυξήσουν τη διαθεσιμότητα παρεμβάσεων μείωσης των βλαβών και των κινδύνων και την κάλυψη για τη μείωση των υπερβολικών δόσεων, των θανάτων και των αιματογενώς μεταδιδόμενων λοιμώξεων σε ολόκληρη την ΕΕ·
- να εγκρίνουν πολιτικές μηδενικής ανοχής για την οδήγηση υπό την επήρεια ναρκωτικών, σύμφωνα με την οδηγία για την άδεια οδήγησης, και να αξιοποιήσουν πλήρως τα διαθέσιμα διασυνοριακά εργαλεία για την επιβολή των εν λόγω κανόνων·
- να αξιοποιήσουν πλήρως τη νέα οδηγία για το περιβαλλοντικό έγκλημα με σκοπό την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων που οφείλονται στην παραγωγή και τη διακίνηση ναρκωτικών.

V. ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΙΣΧΥΡΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Οι πολιτικές τρίτων χωρών για τα ναρκωτικά επηρεάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό την κατάσταση που αφορά τα παράνομα ναρκωτικά στην Ευρώπη, καθώς τα εγκληματικά δίκτυα εντός της ΕΕ συνεργάζονται με διεθνείς ομολόγους τους για την επέκταση των επιχειρήσεων διακίνησης. Ως εκ τούτου, οι διεθνείς εταιρικές σχέσεις είναι πολύ σημαντικές για μια αποτελεσματική πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τα ναρκωτικά. Εντός της ΕΕ, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί ο συντονισμός και οι εταιρικές σχέσεις με την κοινωνία των πολιτών και ιδιωτικούς φορείς. Με τον τρόπο αυτό θα προωθηθεί η αμοιβαία μάθηση και θα διευκολυνθούν οι κοινές επιχειρησιακές δράσεις, στηρίζοντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για το σύνολο της κοινωνίας.

Στρατηγική προτεραιότητα 9: Ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας

Αναγνωρίζοντας τον παγκόσμιο χαρακτήρα του φαινομένου, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία της με βασικούς διεθνείς εταίρους μέσω εποικοδομητικών διαλόγων, ανάπτυξης ικανοτήτων και ενισχυμένης επιχειρησιακής συνεργασίας.

9.1. Οι στόχοι της ΕΕ όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία

Η στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια ProtectEU επιζητά μια ΕΕ που θα υπερασπίζεται ενεργά τα συμφέροντά της στον τομέα της ασφάλειας, αντιμετωπίζοντας τις εξωτερικές απειλές, παρεμποδίζοντας τις οδούς διακίνησης και διαφυλάσσοντας τους στρατηγικούς διαδρόμους. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στη δέσμευσή της να είναι ισχυρός σύμμαχος των χωρών εταίρων, συνεργαζόμενη για τη βελτίωση της παγκόσμιας ασφάλειας και την ενίσχυση της αμοιβαίας ανθεκτικότητας, ιδίως έναντι των απειλών της διακίνησης ναρκωτικών.

Οι εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ στον τομέα των ναρκωτικών τονίζουν την κοινή ευθύνη, την πολυμερή προσέγγιση και μια προσέγγιση προσανατολισμένη στην ανάπτυξη, με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της αξιοπρέπειας και του κράτους δικαίου. Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στις αρχές αυτές, υποστηρίζοντας μια τεκμηριωμένη, ολοκληρωμένη, ισορροπημένη και πολυτομεακή προσέγγιση της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Στηρίζει τις προσπάθειες τρίτων χωρών, σε ευθυγράμμιση με τις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών και τις υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως περιγράφονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των πολιτικών για τα ναρκωτικά με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα⁵⁹, στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2027⁶⁰ και στα σχετικά μέσα των Ηνωμένων Εθνών για την πολιτική για τα ναρκωτικά. Επιπλέον, η ΕΕ διατηρεί την αμετάκλητη στάση της κατά της θανατικής ποινής σε όλες τις περιπτώσεις, επιβεβαιώνοντας την προσήλωσή της στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ θα συνεργαστεί με **τους εταίρους της διεύρυνσης** για την ευθυγράμμιση των στρατηγικών κατά των δικτύων οργανωμένου εγκλήματος, τη βελτίωση των συστημάτων πληροφοριών για τα ναρκωτικά και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει τη στήριξη της ανάπτυξης εθνικών παρατηρητηρίων για τα ναρκωτικά και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για νέες ψυχοδραστικές ουσίες, σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ· και προώθηση τεκμηριωμένων, ολοκληρωμένων και ισορροπημένων πολιτικών για τα ναρκωτικά, με την υποστήριξη του EUDA. Για να διασφαλιστεί η επιτάχυνση της ενσωμάτωσης των υποψήφιων χωρών στην αρχιτεκτονική ασφάλειας της ΕΕ, η ΕΕ θα πρέπει να εξασφαλίζει συστηματικά τη συμμετοχή και να στηρίζει τους εταίρους της διεύρυνσης, διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους σε εργαλεία, καθοδήγηση και ευκαιρίες ανάπτυξης ικανοτήτων. Ομοίως, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη συνεργασία με τις υποψήφιες χώρες στον τομέα της ασφάλειας των λιμένων, όπως τη συμμετοχή τους ως παρατηρητών στις συνεδριάσεις της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Λιμένων.

Σε συνεργασία με **τους εταίρους της Νότιας Μεσογείου**, η ΕΕ θα προωθήσει την περαιτέρω παρακολούθηση και αξιολόγηση των τάσεων όσον αφορά τα ναρκωτικά, τη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και των αρχών του τομέα επιβολής του νόμου, καθώς και την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της διασυνοριακής διακίνησης ναρκωτικών, σύμφωνα με το σύμφωνο για τη Μεσόγειο «Ασφάλεια, ετοιμότητα και διαχείριση της μετανάστευσης». Η στενότερη επιχειρησιακή συνεργασία των EUDA, EUROPOL, CEPOL, Eurojust και MAOC-N με περιφερειακούς εταίρους είναι ουσιαστικής σημασίας. Η επιχειρησιακή συνεργασία με τη Βόρεια Αφρική, τη Μέση Ανατολή και τον Περσικό Κόλπο θα ενισχυθεί, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή και τη διακίνηση των ναρκωτικών, ιδίως του *captagon*.

Η ΕΕ αποσκοπεί στην ενίσχυση **των διεθνών συμμαχιών κατά των απειλών των συνθετικών ναρκωτικών** μέσω της συνεργασίας με βασικές τρίτες χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Μεξικό, η Κίνα και η Ινδία, για τη διάλυση της παράνομης παραγωγής ναρκωτικών, την ανασχεση της ροής πρόδρομων ουσιών και την ενίσχυση της ετοιμότητας έναντι των προκλήσεων των συνθετικών ναρκωτικών. Η συνεργασία θα επικεντρωθεί στην παρεμπόδιση των οδών διακίνησης ναρκωτικών, στην ενίσχυση **της ανθεκτικότητας των κόμβων εφοδιαστικής** σε παγκόσμιο

⁵⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2022 για προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα στις πολιτικές για τα ναρκωτικά, 15818/22.

⁶⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 27 Μαΐου 2024, σχετικά με την ευθυγράμμιση του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία 2020-2024 με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027, 9508/24.

επίπεδο και στην αντιμετώπιση της εκμετάλλευσης των μεγάλων θαλάσσιων λιμένων από το οργανωμένο έγκλημα, ιδίως στη Λατινική Αμερική, τη Δυτική Αφρική και τα Δυτικά Βαλκάνια.

Τα περιοριστικά μέτρα αποτελούν σημαντικό μέσο στην εργαλειοθήκη εξωτερική συνεργασίας της ΕΕ και μπορούν να συμπληρώσουν ένα ισορροπημένο μείγμα πολιτικής για την αποτελεσματική εξάρθρωση και μείωση του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος. Η Επιτροπή διερευνά επί του παρόντος επιλογές για ένα **καθεστώς οριζόντιων κυρώσεων** κατά ατόμων και ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που εμπλέκονται στην παράνομη διακίνηση μεταναστών και την εμπορία ανθρώπων. Δεδομένου ότι η διακίνηση ναρκωτικών συχνά καλλιεργεί διεθνικές ομάδες οργανωμένου εγκλήματος και ότι η διακίνηση ναρκωτικών βασίζεται στους ίδιους φορείς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εμπόρους κρυπτονομισμάτων και άλλους παρόχους υπηρεσιών για το σύνολο των δραστηριοτήτων τους, μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο επέκτασης του πεδίου εφαρμογής ενός τέτοιου καθεστώτος, με την επιφύλαξη συζητήσεων με τα κράτη μέλη. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ σε όλες τις σχετικές χώρες και υποπεριφέρειες θα προσδιορίσουν σημεία επαφής μεταξύ του προσωπικού τους για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, με τη δυνατότητα των κρατών μελών να τοποθετούν αξιωματικούς συνδέσμους για τον σκοπό αυτό.

Στις στοχευμένες επιχειρησιακές αντιδράσεις θα συμμετέχουν τα τελωνεία, οι αρχές επιβολής του νόμου και οι αρμόδιες αρχές σε βασικές τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών όπως οι ερευνητικές μονάδες και τα κέντρα συγχώνευσης πληροφοριών. Η ΕΕ θα οικοδομήσει επίσης **ισχυρότερες εταιρικές σχέσεις** για τη δικαιοσύνη και την ασφάλεια με βασικές τρίτες χώρες και περιοχές, ενισχύοντας τη συνεργασία για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή, την έκδοση, την ανάκτηση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, ιδίως με χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Καραϊβικής και της περιοχής της Μεσογείου.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τις χώρες εταίρους για την ενίσχυση των προσπαθειών καταπολέμησης της διακίνησης ναρκωτικών, προωθώντας τον νεοσυσταθέντα **Ευρωπαϊκό Συνασπισμό κατά των Ναρκωτικών**, ενισχύοντας έτσι την αποτελεσματικότητα των κοινών στόχων και στρατηγικών.

9.2. Ενίσχυση των διαλόγων με τρίτες χώρες και περιοχές

Η συμμετοχή σε διαλόγους με τρίτες χώρες είναι καίριας σημασίας για την προώθηση μιας ολοκληρωμένης και ισορροπημένης προσέγγισης της πολιτικής για τα ναρκωτικά. Η ΕΕ θα συνεχίσει τους ειδικούς διαλόγους για τα ναρκωτικά με εταίρους στα Δυτικά Βαλκάνια, την Ανατολική Εταιρική Σχέση, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, την Κεντρική Ασία, καθώς και σε διμερές επίπεδο με τις ΗΠΑ, την Κίνα και την Κολομβία. Οι διάλογοι αυτοί αποσκοπούν στην ενίσχυση της στρατηγικής και επιχειρησιακής συνεργασίας, προωθώντας αποτελεσματικές απαντήσεις. Θα πρέπει να ξεκινήσουν νέοι διάλογοι με άλλες χώρες ή περιοχές προτεραιότητας που πλήττονται σε μεγάλο βαθμό από ζητήματα ναρκωτικών. Οι διάλογοι για την ασφάλεια μπορεί να αφορούν θέματα πολιτικής για τα ναρκωτικά, ιδίως τη διακίνηση, ενώ οι θεματικές ανταλλαγές και οι συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων θα διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, όπως με την Ινδία για την πρόληψη της εκτροπής και της διακίνησης πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών.

Η ΕΕ θα αξιοποιήσει διπλωματικά, πολιτικά και χρηματοδοτικά μέσα εντός του πλαισίου της εξωτερικής πολιτικής της για την ενίσχυση αυτών των προσπαθειών. Ολόκληρο το φάσμα των

μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του ΜΓΑΔΣ και των αποστολών της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση των ικανοτήτων επιβολής του νόμου σε τρίτες χώρες και τη στήριξη μιας προσέγγισης για το σύνολο της διοίκησης όσον αφορά την πολιτική για τα ναρκωτικά.

9.3. Επιχειρησιακή συνεργασία

Καθώς τα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών διασυνδέονται παγκοσμίως, η ΕΕ **θα ενισχύσει την επιχειρησιακή της αντίδραση** μέσω εταιρικών σχέσεων με υποψήφιες και βασικές τρίτες χώρες και περιοχές. Οι οργανισμοί ΔΕΥ διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προσπάθεια αυτή. Ο ρόλος της Ευρωπόλ στην ενίσχυση των στρατηγικών και επιχειρησιακών ικανοτήτων σε βασικές τρίτες χώρες είναι ζωτικής σημασίας για την εξάρθρωση των διακρατικών εγκληματικών δικτύων. Ως εκ τούτου, η Ευρωπόλ επεκτείνει τις εξωτερικές εταιρικές σχέσεις για να διευκολύνει τη στρατηγική και επιχειρησιακή ανταλλαγή πληροφοριών, διασφαλίζοντας τον συντονισμό των ερευνών μεταξύ των δικαιοδοσιών. Ο ρόλος της Eurojust στη δημιουργία ισχυρών υποθέσεων κατά εγκληματικών οργανώσεων και στη διευκόλυνση των διώξεων είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική δικαστική δράση κατά του διεθνικού εγκλήματος.

Ο EUDA, μετά τη νέα εντολή του, δεσμεύεται να βελτιώσει τη διεθνή συνεργασία και να παρακολουθεί την κατάσταση όσον αφορά τα ναρκωτικά σε τρίτες χώρες, στηρίζοντας την ανάπτυξη τεκμηριωμένων, ολοκληρωμένων και ισορροπημένων πολιτικών για τα ναρκωτικά. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την εσωτερική ασφάλεια ProtectEU, θα επιδιώξει πρόσθετες συμφωνίες μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών για συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Eurojust, επεκτείνοντας ιδίως τις προσπάθειες σε περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής και υποστηρίζοντας τη συμμετοχή περισσότερων τρίτων χωρών στο πλαίσιο της EMPACT.

Η ΕΕ θα διατηρήσει πρωτοβουλίες **τεχνικής βοήθειας και ανάπτυξης ικανοτήτων** και προγράμματα συνεργασίας για να βοηθήσει τρίτες χώρες να αντιμετωπίσουν ζητήματα ναρκωτικών κατά τρόπο συνεπή με τις υποχρεώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις σε όλους τους τομείς της δημόσιας υγείας, της ανάπτυξης, της ασφάλειας και της προστασίας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της τονίζουν **τις προσανατολισμένες στην ανάπτυξη πολιτικές για τα ναρκωτικά και τα εναλλακτικά και βιώσιμα αναπτυξιακά μέτρα**⁶¹, προσφέροντας μια πορεία για τη μείωση της προσφοράς ναρκωτικών, την προστασία του περιβάλλοντος και την τόνωση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης των πληττόμενων περιοχών.

9.4. Επιβεβαίωση του ηγετικού ρόλου της ΕΕ στη διαμόρφωση του θεματολογίου για τη διεθνή πολιτική για τα ναρκωτικά

Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη σε ένα πολυμερές σύστημα που βασίζεται στο διεθνές δίκαιο και στις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών⁶². **Θα διατηρήσει ηγετικό ρόλο στις διαδικασίες ανάπτυξης της πολιτικής των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά**, συμμετέχοντας ενεργά

⁶¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Νοεμβρίου 2018 για την εναλλακτική ανάπτυξη: «Προς μια νέα κατανόηση των παρεμβάσεων εναλλακτικής ανάπτυξης και συναφών αναπτυξιοκεντρικών παρεμβάσεων πολιτικής για τα ναρκωτικά — Συμβολή στην υλοποίηση των στόχων της UNGASS του 2016 και των στόχων αειφόρου ανάπτυξης του ΟΗΕ», 14338/18.

⁶² Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2025 σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ στα Ηνωμένα Έθνη κατά την 80η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, Σεπτέμβριος 2025 — Σεπτέμβριος 2026, Έγγ. 10491/25.

στην Επιτροπή για τα Ναρκωτικά και σε άλλα όργανα των Ηνωμένων Εθνών που επικεντρώνονται στην υγεία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανάπτυξη. Η προσέγγιση αυτή επεκτείνεται στη συμμετοχή σε οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενισχύει τη στρατηγική συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, ιδίως με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC), το οποίο είναι το ηγετικό όργανο στο πλαίσιο του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών για την αντιμετώπιση παγκόσμιων ζητημάτων που αφορούν τα ναρκωτικά, το Διεθνές Συμβούλιο Ελέγχου Ναρκωτικών, καθώς και τον ΠΟΥ και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων. Η ΕΕ θα στηρίζει επίσης τον συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων οργάνων των Ηνωμένων Εθνών για την ολοκληρωμένη και συνεπή αντιμετώπιση της κατάστασης όσον αφορά τα ναρκωτικά.

Στρατηγική προτεραιότητα 10: Ενίσχυση του συντονισμού και των στρατηγικών εταιρικών σχέσεων της ΕΕ

Αναγνωρίζοντας τον οριζόντιο χαρακτήρα της πολιτικής για τα ναρκωτικά, η ΕΕ δεσμεύεται να εφαρμόσει τις εν λόγω πολιτικές, συμπεριλαμβανομένης της παρούσας στρατηγικής, μέσω μιας ενοποιημένης προσέγγισης για το σύνολο της κοινωνίας. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται στενός συντονισμός μεταξύ των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ και των κρατών μελών, με την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των φορέων του ιδιωτικού τομέα. Αυτή η συνεργατική προσπάθεια αποσκοπεί στην ενίσχυση των συλλογικών δράσεων, στη μεγιστοποίηση του αντικτύπου και στη διασφάλιση μιας συμπεριληπτικής προσέγγισης όσον αφορά τις προκλήσεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

10.1. Ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ και των κρατών μελών

Τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ πρέπει **να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους** που σχετίζονται με τα παράνομα ναρκωτικά, διασφαλίζοντας τη συμπληρωματικότητα στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ευθυγραμμίσουν τις δράσεις τους με την εν λόγω στρατηγική, κατανέμοντας αναλόγως στοχευμένους πόρους. Τα κράτη μέλη, αναγνωρίζοντας τις τοπικές και περιφερειακές διαφορές στην κατάσταση που αφορά τα ναρκωτικά, θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην εφαρμογή της στρατηγικής. Οι αρχές αυτές διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο προσαρμόζοντας τις παρεμβάσεις στις ανάγκες της κοινότητας, προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, όπως οι υπηρεσίες υγείας, οι αρχές επιβολής του νόμου και οι κοινοτικές οργανώσεις, για την ενίσχυση των προσπαθειών πρόληψης, θεραπείας και μείωσης των βλαβών. Σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή των Περιφερειών και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

Ο συντονισμός μεταξύ των τομέων, ιδίως της υγείας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, είναι ζωτικής σημασίας τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σε επίπεδο βάσης, με τη συμμετοχή των αρχών επιβολής του νόμου, του δικαστικού σώματος, των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, των οργανισμών φαρμάκων και των αρχών σε τομείς όπως η πολιτική αεροπορία και η ναυτιλία, μπορούν να βελτιώσουν τα

αποτελέσματα στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας. Η συνεργασία αυτή σε διάφορους τομείς είναι καίριας σημασίας για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων λύσεων στις προκλήσεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

Η επιτυχής εφαρμογή της παρούσας στρατηγικής εξαρτάται από την αποτελεσματική διακυβέρνηση και τον συντονισμό. Ως εκ τούτου, καθώς η στρατηγική επανεξετάζεται και περιγράφονται οι μελλοντικές κατευθύνσεις, το Συμβούλιο της ΕΕ, με την υποστήριξη της Επιτροπής, καλείται να αναπτύξει ένα **πλαίσιο εφαρμογής**. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να προσδιορίζει σαφώς τους συμφεροντούχους που θα συμμετέχουν στην υλοποίηση των διαφόρων προτεραιοτήτων και να προωθεί τις συνέργειες και τη συνοχή μεταξύ των πολιτικών για τα ναρκωτικά σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, θα πρέπει να διερευνηθούν τρόποι για να διασφαλιστεί ότι κάθε κράτος μέλος διατηρεί τη γενική εθνική επισκόπηση των ζητημάτων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά μέσω μιας προσέγγισης στο επίπεδο του συνόλου της διοίκησης. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί ο συντονισμός και θα μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της πολιτικής σε ενωσιακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η Επιτροπή και το Συμβούλιο της ΕΕ θα πρέπει να επανεξετάζουν τακτικά την εφαρμογή της στρατηγικής, διατηρώντας τη συνεργασία με τα κράτη μέλη. Οργανισμοί της ΕΕ, όπως ο EUDA και η Ευρωπόλ, θα συμβάλουν στην παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής. Η αποτελεσματική παρακολούθηση των μέτρων για τα ναρκωτικά απαιτεί συλλογή δεδομένων και δείκτες αντικτύπου, και ο EUDA θα αναβαθμίσει την εργαλειοθήκη του για την αξιολόγηση των πολιτικών με σκοπό την ακριβή παρακολούθηση της προόδου και των αποτελεσμάτων, διευκολύνοντας τις έγκαιρες προσαρμογές της στρατηγικής για τη μέγιστη αποτελεσματικότητα.

10.2. Ενίσχυση της ουσιαστικής συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών

Οι αποτελεσματικές απαντήσεις πολιτικής απαιτούν τη συμμετοχή όσων επηρεάζονται άμεσα από ζητήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, αξιοποιώντας τις εμπειρίες τους για την εξεύρεση τεκμηριωμένων και πρακτικών λύσεων. Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη πολιτικών για τα ναρκωτικά σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Σε επίπεδο ΕΕ, το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά θα παραμείνει αναπόσπαστο μέρος της εφαρμογής της στρατηγικής. Επιπλέον, ο EUDA θα ενισχύσει την τακτική συνεργασία του με την κοινωνία των πολιτών στο πλαίσιο της νέας εντολής του.

Σε εθνικό επίπεδο, η άμεση γνώση της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά τις αναδυόμενες τάσεις και τις αποτελεσματικές αντιδράσεις θα πρέπει να αξιοποιηθούν για τη διαμόρφωση και την εφαρμογή πολιτικών και μέτρων. Η διασφάλιση της κατάλληλης κατανομής των πόρων για όλες τις υπηρεσίες ναρκωτικών και η προώθηση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας σε όλα τα επίπεδα για τη στήριξη της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης πολιτικής.

10.3. Κλιμάκωση των εταιρικών σχέσεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στον τομέα της πολιτικής για τα ναρκωτικά

Τα παράνομα ναρκωτικά επηρεάζουν όλες τις πτυχές της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου του χώρου εργασίας, και το οργανωμένο έγκλημα συχνά διεισδύει στη νόμιμη οικονομία για να στηρίξει τη διακίνηση ναρκωτικών. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συνεργαστούν με τον ιδιωτικό τομέα για τη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης ναρκωτικών και την αντιμετώπιση

των επιβλαβών συνεπειών των ναρκωτικών. Η Επιτροπή θα αξιοποιήσει την επιτυχία της *Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Λιμένων* δημιουργώντας **στενότερους δεσμούς με ιδιωτικούς φορείς**.

Η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, της διείσδυσης του εγκλήματος και της εκτροπής πρόδρομων ουσιών, ιδίως σε τομείς όπως οι ταχυδρομικές υπηρεσίες. Οι εταιρικές σχέσεις αυτές θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής επανένταξης, προωθώντας τη συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς που μπορούν να καινοτομήσουν σε λύσεις υγείας. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση αποσκοπεί στην ενοποίηση των προσπαθειών σε όλους τους τομείς για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.

Βασικές προτεραιότητες

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της ΕΕ και τα κράτη μέλη:

- θα ενισχύσει τους διεθνείς διαλόγους για τα ναρκωτικά με τρίτες χώρες και περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των προσπαθειών για την ενίσχυση και την επέκταση των διεθνών συμμαχιών κατά των συνθετικών ναρκωτικών·
- θα συνεχίσει να ηγείται της συμμετοχής της ΕΕ στις διαδικασίες πολιτικής των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά και να προωθεί μια ισορροπημένη προσέγγιση πολιτικής για τα ναρκωτικά με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Επιτροπή, με την υποστήριξη των οργανισμών της ΕΕ:

- θα ενισχύσει την επιχειρησιακή συνεργασία για την αντιμετώπιση της διακίνησης ναρκωτικών με υποψήφιες χώρες και βασικές τρίτες χώρες και περιοχές·
- θα ενώσει τις προσπάθειές της με τα κράτη μέλη για την προώθηση του Ευρωπαϊκού Συνασπισμού κατά των Ναρκωτικών.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- να ενισχύσουν τη συνεργασία με το φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών για τα ναρκωτικά·
- να προωθήσουν τις εταιρικές σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στον τομέα της πολιτικής για τα ναρκωτικά.

Συμπέρασμα

Στο σημερινό απρόβλεπτο τοπίο των ναρκωτικών, η ΕΕ πρέπει να αντιμετωπίζει προορατικά τις απειλές, να προλαμβάνει τις βλάβες και να ενεργεί αποφασιστικά για τη διαφύλαξη της υγείας και της ασφάλειας.

Το οργανωμένο έγκλημα και η διακίνηση ναρκωτικών υπονομεύουν την παγκόσμια ασφάλεια, τροφοδοτώντας τη βία, τη διαφθορά και την αστάθεια εντός των κοινοτήτων, ενώ τα ισχυρά νέα συνθετικά ναρκωτικά αποτελούν μείζονες προκλήσεις για την υγεία. Είναι απαραίτητη μια ισχυρή και ολοκληρωμένη αντίδραση, με έμφαση στην ετοιμότητα και την πρόληψη.

Η ενίσχυση των δομών δημόσιας υγείας που επικεντρώνονται στην πρόληψη, τη θεραπεία, την κοινωνική επανένταξη και τη μείωση των βλαβών στο πλαίσιο μιας συνεχούς φροντίδας είναι

ουσιαστικής σημασίας. Εξίσου σημαντική είναι η ενίσχυση της επιβολής του νόμου, με παράλληλη προώθηση εταιρικών σχέσεων που δίνουν προτεραιότητα στην ανθρώπινη ευημερία. Η εξεύρεση βιώσιμων λύσεων είναι ζωτικής σημασίας για την προστασία του κοινωνικού μας ιστού και τη συμβολή στον καθορισμό παγκόσμιων προτύπων για τους εταίρους μας.

Η στρατηγική της Επιτροπής παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη συνεκτική αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα παράνομα ναρκωτικά, καθοδηγώντας τους συμφεροντούχους με στόχο την προστασία των πολιτών και των κοινοτήτων από το οργανωμένο έγκλημα που σχετίζεται με τα ναρκωτικά και τις επιβλαβείς συνέπειές του. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση της στρατηγικής αυτής για το σύνολο της κοινωνίας συνδέει τις πολιτικές υγείας και ασφάλειας, προάγοντας τα οφέλη για την υγεία και ενισχύοντας τα μέτρα ασφάλειας. Η Επιτροπή προσβλέπει στη συζήτηση των κρίσιμων αυτών ζητημάτων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η ευθυγράμμιση των προσπαθειών για την ασφάλεια και την υγεία είναι ζωτικής σημασίας για μια ολοκληρωμένη αντίδραση, ώστε να διασφαλιστεί ένα ασφαλέστερο και υγιέστερο μέλλον για όλους.